

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

המחלקה לפיקוח תקציבי

השינוי בנטל הרגולטורי בישראל בשנים האחרונות ותוכניות הממשלה בנושא

מוגש לוועדת הכספים

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

ח' בתשרי תשע"ז

כתיבה: איתמר מילרד, כלכלן

10 באוקטובר, 2016

אישור: עמי צדיק, מנהל המחלקה לפיקוח תקציבי

תוכן העניינים

1	תמצית
2	1. עשיית עסקים בישראל
2	1.1. החשיבות של קלות עשיית העסקים
2	1.2. מדד קלות עשיית העסקים
6	1.3. מדד התחרותיות העולמי
8	1.4. פעילות ממשלתית להקלה על עשיית עסקים
8	1.4.1. התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018
8	1.4.2. הפחתת הנטל הרגולטורי
9	1.4.3. הערכת השפעה של רגולציה חדשה (RIA)
9	1.4.4. הסוכנות לעסקים קטנים
10	2. עשיית עסקים בישראל לפי תחומים עיקריים
10	2.1. הקמת עסק
10	2.1.1. הקמת עסק במדד קלות עשיית העסקים
11	2.1.2. נקודות לשיפור רישום עסק לפי מדד קלות עשיית העסקים
11	2.1.3. החלטות הממשלה להקלה בפתיחה ורישום עסק
12	2.1.4. הקלה על פתיחת עסק וקבלת רישיון עסק בתכנית הכלכלית לשנים 2017-2018
13	2.1.5. הצעות גופים מרכזיים לתיקונים בחקיקה בנושא פתיחה ורישום עסק
13	2.2. אישורי בנייה
13	2.2.1. אישורי בנייה במדד קלות עשיית העסקים
15	2.3. רישום רכוש
15	2.3.1. רישום רכוש במדד קלות עשיית העסקים
17	2.3.2. רישום נכס בתוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018
18	2.4. חיבור לרשת החשמל
18	2.4.1. חיבור לרשת החשמל במדד קלות עשיית העסקים
20	2.5. שכלול שוק האשראי
20	2.5.1. שכלול שוק האשראי במדד קלות עשיית העסקים
21	2.5.2. החלטות הממשלה להגדלת התחרות בשוק האשראי
21	2.5.3. הצעות גופים מרכזיים לתיקונים בחקיקה בנושא שכלול שוק האשראי
22	2.6. הגנה על בעלי מניות מיעוט ושלטון תאגידי
22	2.6.1. הגנה על בעלי מניות מיעוט ושלטון תאגידי במדד קלות עשיית העסקים
23	2.7. תשלום מיסים
23	2.7.1. תשלום מיסים במדד קלות עשיית העסקים
25	2.7.2. החלטות הממשלה להקלה בתשלום מיסים
26	2.7.3. הצעות גופים מרכזיים לתיקונים בחקיקה בנושא הקלה בתשלום מיסים
26	2.8. מסחר ביו לאומי
26	2.8.1. מסחר בין-לאומי במדד קלות עשיית העסקים
28	2.8.2. החלטות הממשלה להקלה בתהליכי ייבוא ויצוא
28	2.8.3. תוכניות שנתיות להפחתת הנטל הרגולטורי
29	2.9. אכיפת חוזים
29	2.9.1. אכיפת חוזים במדד קלות עשיית העסקים
30	2.9.2. אכיפת חוזים בתוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018
30	2.9.3. הצעות גופים מרכזיים לתיקונים בחקיקה בנושא אכיפת חוזים
30	2.10. תהליכי חדלות פירעון
30	2.10.1. תהליכי חדלות פירעון במדד קלות עשיית העסקים

תמצית

מסמך זה נכתב לבקשת ח"כ משה גפני, יו"ר ועדת הכספים, והוא עוסק בקלות עשיית העסקים בישראל לפי תחומים שונים בהשוואה בין-לאומית, בבחינת צעדי הממשלה בהקלה על עשיית עסקים ובהמלצות של ארגונים שונים להקלה על העסקים בישראל.

משקים ושווקים זקוקים לרגולציה ובירוקרטיה בכדי לתפקד באופן הוגן ותחרותי. איכות הרגולציה והבירוקרטיה משפיעה על היעילות הכלכלית ועל הרווחה החברתית. כך, רגולציה ובירוקרטיה באיכות גבוהה עשויות להוביל לפיריון גבוה ולרווחה חברתית גבוהה, ורגולציה ובירוקרטיה באיכות נמוכה עשויות להוביל לחוסר יעילות, לפיריון נמוך ולרווחה חברתית נמוכה. בישראל פיריון העבודה נמוך בשיעור של כ-25% מהממוצע במדינות ה-OECD. אחת מהסיבות האפשריות לפער זה הינה רגולציה באיכות נמוכה בתחומי המשק השונים היוצרת חוסר יעילות כלכלית ועלויות גבוהות לעסקים.

מדד קלות עשיית העסקים מתפרסם מדי שנה על-ידי הבנק העולמי. המדד אומד את הרגולציה של המגזר העסקי ואת אופן יישומה של הבירוקרטיה ב-189 מדינות שונות. המדד מתמקד בהסדרה של עסקים קטנים ובינוניים במחזור חייהם ומעודד גופים ממשלתיים לפעול בצורה יעילה יותר. ישראל מדורגת במקום 53 במדד, נמוך יותר מרוב המדינות המפותחות וגבוה רק משלוש מדינות החברות ב-OECD (יוון, טורקיה ולוקסמבורג). דירוגה של ישראל ירד במהלך השנים האחרונות. כך, לפני עשור מיקומה של ישראל בדירוג היה 26.

דירוג לפי התחומים של מדד קלות עשיית העסקים (2016)

תחום	ישראל	ממוצע OECD
הגנה על בעלי מניות מיעוט	8	41.4
תהליכי חדלות פירעון	29	26.4
שוק אשראי משוכלל	42	55
הקמת עסק	56	46.6
מסחר בין-לאומי	58	26.4
אכיפת חוזים	77	44
חיבור לרשת החשמל	91	36.9
אישורי בנייה	96	49.2
תשלום מיסים	103	52.7
רישום רכוש	127	43.5
כללי	53	26.1

מדד קלות עשיית העסקים מבוסס על עשרה תחומים. בלוח הראשון דירוגה של ישראל לפי התחומים השונים. מהנתונים בלוח עולה כי ישראל מדורגת גבוה יותר מממוצע מדינות ה-OECD בהגנה על בעלי מניות ובשוק אשראי משוכלל, אך נמוך יותר מהממוצע בשמונת התחומים האחרים. הדירוג של ישראל נמוך משמעותית ברישום רכוש

(דירוג 127), בתשלום מיסים (103), אישורי בנייה (96), חיבור לרשת החשמל (91) ואכיפת חוזים (77).

משך הזמן להשלמת תהליכים לפי מדד קלות עשיית העסקים (2016)

תהליך	ישראל	ממוצע OECD
אישורי בנייה (ימים)	209	150
רישום רכוש (ימים)	81	21.4
הקמת עסק (ימים)	13	8.2
אכיפת חוזה עד התשלום (ימים)	975	539.5
חיבור לרשת החשמל (ימים)	102	77.2
זמן מוקדש לתשלום מיסים (שעות)	235	178.1
תהליכי חדלות פירעון (שנים)	2	1.8
זמן להשלמת מסמכים לייצוא (שעות)	49	19.4
זמן להשלמת מסמכים לייבוא (שעות)	108	14.4

הדירוג הנמוך נובע בין השאר בשל כמות הפרוצדורות והזמן הרב שלוקח להשלים תהליכים הקשורים בשירות שנותנות המדינה. בלוח השני מספר הימים הלוקחים לסיים תהליך פשוט יחסית. מהנתונים עולה כי בכל התהליכים הזמן הממוצע להשלמת התהליך ארוך בישראל לעומת הממוצע במדינות ה-OECD. ממשלת ישראל נוקטת מספר צעדים כדי לשפר את קלות עשיית העסקים בישראל. חלק מצעדים אלו נכללים בתוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018 ("חוק ההסדרים"). עם זאת, יש לציין כי פעולות הממשלה עד כה לא הביאו לשיפור דירוגה של ישראל, וכאמור דירוגה ירד במהלך השנים האחרונות.

1. עשיית עסקים בישראל

1.1. החשיבות של קלות עשיית העסקים

כלכלות וקהילות זקוקות לרגולציה כדי לתפקד. רגולציה באיכות גבוהה עשויה להוביל לשוק הוגן יותר על-ידי איזון בין שחקנים שאין להם כוח שוק דומה. כך, היא נועדה להביא לשוק עבודה צודק יותר, להבטיח הספקת מוצרים שאינם בהכרח הרווחיים ביותר, להבטיח שמירה על זכויות קניין ועוד. כאשר רגולציה מתוכננת טוב היא עשויה להקל על עסקים להירשם, לפעול, לייבא ולייצא ולשגשג, וכאשר היא מתוכננת פחות טוב היא עשויה להקשות על עסקים בפעולות אלה.¹ לרגולציה השפעה על היעילות הכלכלית, הפריון והרווחה החברתית במדינות השונות. פריון העבודה בישראל עמד בשנת 2014 על כ-38.1 דולר לשעת עבודה, לעומת כ-49.4 דולר במדינות ה-OECD במונחי שוויון כוח קנייה (PPP), נמוך בשיעור של כ-22.9%.² אחת הסיבות האפשריות לפער בין ישראל למדינות המפותחות היא רגולציה באיכות גרועה ועודף בירוקרטיה, זאת לאור הקשר שלילי בין איכות הרגולציה לבין רמת הפריון (בכלכלות עם רגולציה טובה פריון גבוה יותר).³

ניתן להבחין בין **רגולציה לבירוקרטיה**, כאשר הרגולציה הינה השם הכולל להסדרה של פעילויות כלכליות ושאינן כלכליות באמצעות חוקים, תקנות, כללים, צווים והוראות שונות. לעומתה, הבירוקרטיה היא מכלול הפעולות, הפרוצדורות, הטפסים והמערכות שמטרתן להוציא לפועל את הרגולציה. הנטל הבירוקרטי הוא העלות בכסף וזמן של הפעילות בפועל לשם עמידה ברגולציה שנקבעה.⁴

מחקרים שונים הראו כי יצירת סביבה רגולטורית וסביבה בירוקרטית נוחה לעסקים, עשויה להשפיע באופן חיובי על צמיחה ויצירת משרות חדשות.⁵ עם זאת, יש לציין כי הצמיחה והשגשוג של חברות תלויים בגורמים נוספים. לעיתים הנטל הרגולטורי והבירוקרטי הוא מטרד לעסקים ובעיקר לעסקים הקטנים והבינוניים ומתבטא בעלויות גבוהות, בזמן רב הנדרש ממנהל העסק לעסוק בעמידה בתנאי הרגולציה ושאינו מוקדש לניהול העסק עצמו ובחוסר יכולתו להתרחב ולממש את הפוטנציאל שלו. הפחתת הנטל הרגולטורי חשובה במיוחד בעידן הכלכלה הגלובלית בו מדינות נאבקות על משיכת עסקים והשקעות אליהן, תוך תחרות עזה בשווקים הגלובליים.⁶

איגוד לשכות המסחר גורס כי החל משנת 2000, נחקקו מספר רב של חוקי עבודה, חוקי הגנת הצרכן, חוקי הגנת סביבה ונקבעו דרישות שונות מגופים רגולטורים שונים. כך לדוגמה, **החוק להגברת אכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011, וחוק להסדרת הטיפול באריזות, התשע"א-2011**. על פי האיגוד, אלו הובילו להכבדה כבדה אשר מקשה על עסקים ויזמים, מובילה לבריחת אנשים מובחרים ומביאה לצמיחה נמוכה.⁷

1.2. מדד קלות עשיית העסקים⁸

מדד קלות עשיית העסקים (Doing Business Index) הוא מדד המתפרסם מדי שנה על-ידי הבנק העולמי אשר כפוף לאו"ם. המדד אומד את הרגולציה של המגזר העסקי ואת אופן יישומה של הבירוקרטיה ב-189 מדינות שונות.

¹ World Bank Group, [Doing Business 2016](#), pages 1-2, October 2015.

² OECD, [Level of GDP per capita and productivity](#), accessed: October 10, 2016.

³ בנק ישראל, [דוח שנתי 2012](#), תיבה ב'1 – פריון העבודה בישראל מפרספקטיבה בין-לאומית, מרס 2013; עמי צדיק, אליעזר שוורץ, [פריון העבודה בישראל ובמדינות המפותחות והגורמים המשפיעים עליו](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, אוגוסט 2015.

⁴ מכון אהרון למדינות כלכליות, [רפורמה לקידום עסקים באמצעות הפחתת הנטל הבירוקרטי](#), יוני 2016

⁵ For example: L. Klapper, R. Amit, and M.F. Guillén, [Entrepreneurship and Firm Formation across Countries](#), Lerner and Schoar, *International Differences in Entrepreneurship*, University of Chicago Press, may 2010.

⁶ מכון אהרון למדינות כלכליות, [רפורמה לקידום עסקים באמצעות הפחתת הנטל הבירוקרטי](#), יוני 2016.

⁷ איגוד לשכות המסחר, [ביצד שחקה כנסת ישראל את המגזר העסקי](#), יולי 2016.

⁸ World Bank Group, [Doing Business 2016](#), October 2015; World Bank Group, [About Doing Business](#), accessed: August 2, 2016.

המדד מתמקד בהסדרה של עסקים קטנים ובינוניים לאורך מחזור חייהם, באמצעות איסוף וניתוח המידע של הסדרה עסקית לאורך זמן ולמספר גדול של מדינות. אחת ממטרות המדד היא לעודד ממשלות וסוכנויות ממשלתיות לפעול בצורה יעילה יותר.⁹

המדד מבוסס על עשרה תחומים הכוללים: פתיחת עסק, אישורי בנייה, חיבור לרשת החשמל, רישום רכוש, נגישות לאשראי, הגנה על משקיעים, תשלום מיסים, סחר בין-לאומי, אכיפת חוזים ותהליכי חדלות פירעון. המדד מבוסס על חוקים, תקנות והלכות במדינות השונות וסקרי מנהלים ומומחים מכל תחום אשר המדד אומד. המדד של כל שנה מתפרסם בסביבות אוקטובר של השנה הקודמת. כך המדד של שנת 2016 התפרסם באוקטובר 2015, והוא מבוסס על נתונים של שנת 2014 ו-2015. המדד מציג דירוג לגבי כל מדינה וציון, כאשר הציונים של התחומים מבוססים על המרחק של המדינה הנדגמת מהמדינה עם הכלכלה בעלת הדירוג הגבוה ביותר ("כלכלת החזית").

יש לציין כי המדד, בדומה להשוואות בין-לאומיות אחרות, מוגבל. כך, תהליכים במדינה אחת אינם דומים בהכרח לתהליכים במדינה אחרת, וכאשר בונים מדד אחיד מאבדים חלק מהמידע וחלק מהרגולציה המקלה¹⁰. בשנת 2016 ישראל הייתה מדורגת במקום ה-53 מתוך 189 מדינות. בלוח 1 להלן דירוג מדינות נבחרות¹¹ בדוח של שנת 2016.

לוח 1 – דירוג קלות עשיית עסקים (מדינות נבחרות, 2016)¹²

מדינה	דירוג	מדינה	דירוג	מדינה	דירוג
סינגפור	1	איסלנד	19	איטליה	45
ניו-זילנד	2	אוסטריה	21	צ'ילה	48
דנמרק	3	פורטוגל	23	רוסיה	51
קוריאה	4	פולין	25	ישראל	53
הונג-קונג	5	שוויץ	26	טורקיה	55
בריטניה	6	צרפת	27	יוון	60
ארה"ב	7	הולנד	28	לוקסמבורג	61
שוודיה	8	סלובקיה	29	דרום-אפריקה	73
נורבגיה	9	סלובניה	29	סעודיה	82
פינלנד	10	ספרד	33	סין	84
אוסטרליה	13	יפן	34	אינדונזיה	109
קנדה	14	צ'כיה	36	ברזיל	116
גרמניה	15	מקסיקו	38	ארגנטינה	121
אסטוניה	16	הונגריה	42	הודו	130
אירלנד	17	בלגיה	43		

מהנתונים בתרשים עולה כי דירוגה של ישראל נמוך מרוב מדינות ה-OECD, כאשר דירוגה גבוה רק מחברות ה-OECD טורקיה, יוון ולוקסמבורג.

בחינת מדד קלות עשיית העסקים לאורך שנים עשויה להיות בעייתית בשל שינויים מתודולוגיים ועדכון התחומים הנבחנים. כך לדוגמא בדוח של שנת 2016, נעשה עדכון בחלק מהמדדים והדירוג של ישראל ירד ממקום 40 בדוח של שנת 2015 למקום 53 בשנת 2016. עם זאת, כאשר בוחנים את הדירוג של ישראל בשנת 2015, לאור הפרמטרים

⁹ World Bank Group, [Doing Business 2016](#), October 2015

¹⁰ כמו למשל מסלולים מיוחדים לעסקים מסוג מסוים או באזור מסוים.

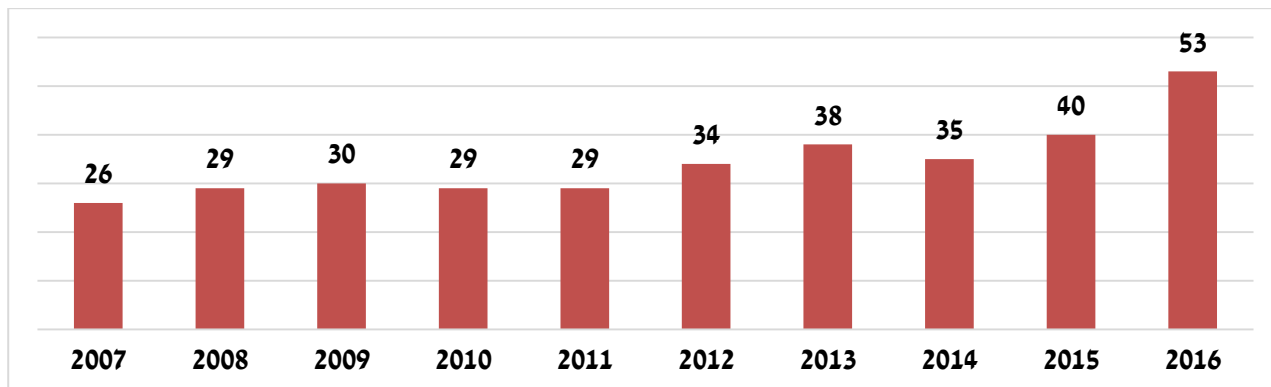
¹¹ עשרת המדינות הראשונות בדירוג, מדינות ה-OECD ו-20 המדינות בעלות הכלכלות הגדולות ביותר.

¹² World Bank Group, [Doing Business 2016](#), October 2015.

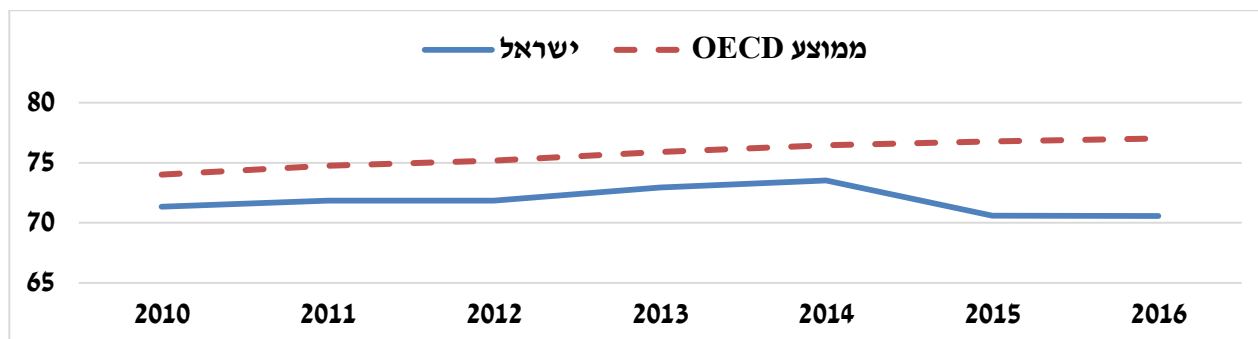
המרכיבים את התחומים של המדד של שנת 2016, עולה כי ישראל ירדה רק ב-3 מקומות ממקום 50 בשנת 2015 למקום 53 בשנת 2016. יחד עם זאת, השוואת מיקומה של ישראל עדיין עשויה להסביר את המגמה הכללית של הכלכלה הישראלית מול הכלכלות האחרות. בתרשים 1 להלן דירוג של ישראל לפי הפרסום של אותה שנה¹³ בין השנים 2007 ל-2016. יש לציין כי כמות המדינות המדורגות עולה משנה לשנה, שינוי אשר עשוי להשפיע על הדירוג. כך בשנת דורגו 175 מדינות בשנת 2007 ו-180 מדינות בשנת 2016.

תרשים 1 – דירוג ישראל במדד קלות עשיית העסקים (2016-2007)¹⁴

מהנתונים בתרשים עולה כי ישראל דורגה במקום ה-26 בשנת 2007 ובין 29 ל-30 בשנים 2008-2011. מאז שנת 2011, הדירוג של ישראל ירד מדי שנה (למעט שנת 2014) וכיום ישראל מדורגת במקום ה-53. הירידה במקומה של ישראל בדירוג עשויה להיות מוסברת, בין השאר, גם על-ידי שיפור במדינות האחרות, ועל כן בחנו גם את השינוי בציון. בתרשים 2 להלן נבחן הציון הכללי של ישראל (על סמך הציון נקבע הדירוג) ושל ממוצע מדינות ה-OECD.

תרשים 2 – ציון ישראל והציון הממוצע של מדינות ה-OECD במדד קלות עשיית העסקים (2016-2010)¹⁵

מהנתונים בתרשים עולה כי בין שנת 2010 ל-2014 חלה עלייה כמעט מדי שנה בציון של ישראל. עם זאת בשנת 2015 חלה ירידה בציון של ישראל, שאף המשיך לרדת מעט בשנת 2016. יש לציין כי חלו כאמור שינויים במתודולוגיה בדוח של שנת 2016, וכי הציון של שנת 2015 תוקן בהתאם אך הציונים של השנים הקודמות לא תוקנו, שינויים אשר עשויים להסביר את השינוי הקיצוני יחסית. בסיכום השנים שנבחנו, הציון של ישראל ירד מ-71.3 בשנת 2010 לכ-70.6 בשנת 2016. לעומת ישראל, הציון הממוצע של מדינות ה-OECD עולה בכל שנה בשנים המוצגות, למרות השינוי המתודולוגי בשנת 2015.

¹³ ללא תיקונים של הדירוג לאחור.

¹⁴ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

¹⁵ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

במטרה לבחון את הירידה החדה יחסית של ישראל בשנת 2015, השווינו את הציון בישראל לציון בעשר מדינות ה-OECD בעלות ציונים נמוכים יחסית בשנת 2016. בלוח 2 להלן מדד קלות עשיית עסקים בעשר מדינות ה-OECD עם הציון הנמוך בשנת 2016 בין השנים 2010 ל-2016.

לוח 2 – השינוי בציון של עשר מדינות ה-OECD בעלות הציון הנמוך במדד קלות עשיית העסקים, 2010-2016¹⁶

מדינה	2010	2016	שינוי באחוזים
צ'כיה	62.2	74.0	18.9%
הונגריה	64.5	72.6	12.5%
ספרד	68.2	74.9	9.8%
יוון	62.3	68.4	9.7%
איטליה	65.7	72.1	9.6%
טורקיה	65.3	69.2	5.9%
צילה	68.5	71.5	4.4%
לוקסמבורג	65.5	68.3	4.3%
ממוצע	74.0	77.0	4.1%
ישראל	71.3	70.6	-1.1%
בלגיה	74.1	72.5	-2.1%

מהנתונים בלוח עולה כי הירידה של ישראל בציון ייחודית יחסית. רק בישראל ובבלגיה הציון ירד במהלך שש השנים האחרונות, כאשר בשמונה המדינות האחרות (צ'כיה, הונגריה, ספרד, יוון, איטליה, טורקיה, צילה ולוקסמבורג) הציון עלה במהלך התקופה שנבחנה.

בלוח 3 להלן הדירוג והציון של ישראל בכל אחד מהתחומים שהמדד בוחר.

לוח 3 – הציון והדירוג של ישראל בתחומים של מדד קלות עשיית העסקים (2016)¹⁷

תחום	דירוג		ציון	
	ישראל	ממוצע מדינות OECD-ה	ישראל	ממוצע מדינות OECD-ה
הגנה על בעלי מניות מיעוט	8	41.4	73.3	64.0
תהליכי חדלות פירעון	29	26.4	72.5	75.4
שוק אשראי משוכלל	42	55	65.0	61.8
הקמת עסק	56	46.6	90.6	91.4
מסחר בין-לאומי	58	26.4	82.9	93.0
אכיפת חוזים	77	44	59.8	67.9
חיבור לרשת החשמל	91	36.9	69.0	83.4
אישורי בנייה	96	49.2	68.2	75.3
תשלום מיסים	103	52.7	71.7	81.4
רישום רכוש	127	43.5	52.8	76.6
כללי	53	26.1	70.6	77.0

¹⁶ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

¹⁷ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

מהנתונים בלוח עולה כי ישראל מדורגת גבוה יותר מממוצע מדינות ה-OECD בהגנה על בעלי מניות ובשוק אשראי משוכלל, אך נמוכה מהממוצע בשמונת התחומים האחרים. הדירוג של ישראל נמוך משמעותית ברישום רכוש (דירוג 127), בתשלום מיסים (103), אישורי בנייה (96), חיבור לרשת החשמל (91) ואכיפת חוזים (77).

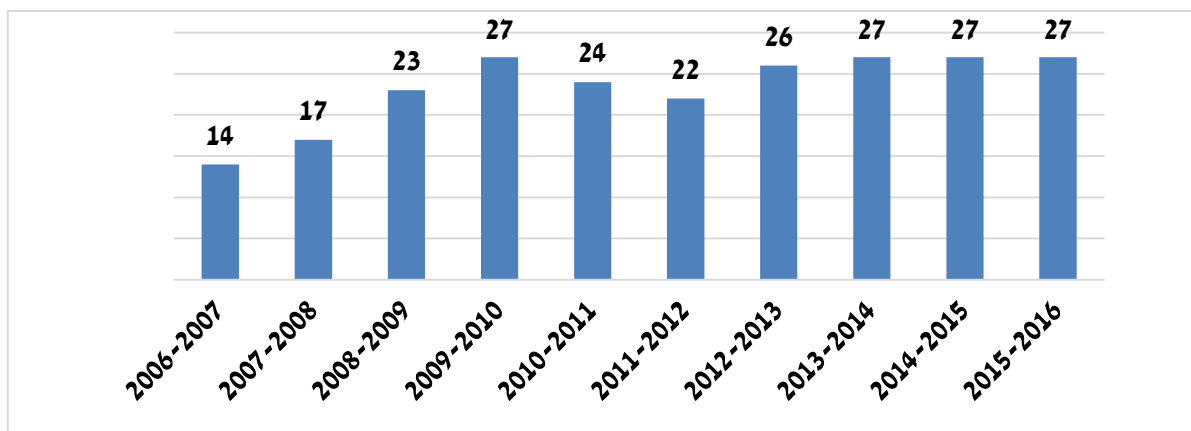
יש לציין כי מדד קלות עשיית העסקים בוחן את התחומים השונים בעיקר בעיר הכלכלית המרכזית באותה מדינה, כאשר בישראל העיר שנבחרה היא תל-אביב.¹⁸ מבחינת מדד הידידותיות של הרשויות המקומיות לעסקים קטנים ובינוניים, המתפרסם על-ידי הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים, עולה כי עיריית תל אביב מדורגת רק במקום ה-18 בין העיריות והמועצות המקומיות כאשר קודמות לה: אילת, עכו, נצרת עלית, ראשון לציון, חיפה ועוד.¹⁹

1.3. מדד התחרותיות העולמי

במקביל למדד קלות עשיית העסקים מתפרסם גם מדד התחרותיות העולמי (Global Competitiveness Index). אחת לשנתיים על-ידי הפורום הכלכלי העולמי. במסמך זה נציג רק נתונים כלליים מהמדד. המדד אומד את מידת התחרותיות של 140 מדינות ומספק תובנות להבנת המניעים של הפרודוקטיביות והשגשוג של כלכלות אלו. המדד מבוסס על 12 נדבכים (pillars) הכוללים: מוסדות, תשתיות, סביבה מקרו-כלכלית, חינוך והשכלה בסיסית, השכלה גבוהה והשכלה מקצועית, יעילות בשוק המוצרים, יעילות שוק העבודה, פיתוח השוק הפיננסי, אימוץ טכנולוגיות, גודל השוק, תחכום עסקי וחדשנות.

המדד מבוסס על נתונים סטטיסטיים שנלקחו מהפורום העולמי, סקרי מנהלים ומקורות נוספים.²⁰ בתרשים 3 להלן הדירוג של ישראל במדד התחרותיות העולמי. המספר הוא הדירוג של ישראל, כאשר בסוגריים מספר המדינות המדורגות באותו הדוח.

תרשים 3 – דירוג ישראל במדד התחרותיות העולמי, (מספר המדינות המדורגות בסוגריים)²¹

מהנתונים בתרשים עולה כי בדוחות של השנים 2013-14, 2014-15 ו-2015-16 ישראל מדורגת במקום ה-27. בדוח של שנת 2006-07 מיקומה של ישראל היה גבוה יותר ועמד על 14, עם זאת, יש לציין כי מספר המדינות המדורגות באותה שנה היה נמוך לעומת מספר המדינות המדורגות בשנת 2015-16 (120 מדינות לעומת 140 מדינות בדוח האחרון).

¹⁸ World Bank Group, [Doing Business 2016](#), October 2015.

¹⁹ הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים, [מדד ידידותיות הרשויות המקומיות לעסקים קטנים ובינוניים בישראל](#), גישה: 9 באוגוסט 2016.
²⁰ מקורות אלו כוללים בין השאר את קרן המטבע העולמית, ארגון החינוך, המדע והתרבות של האו"ם, ארגון הבריאות העולמי ועוד.

²¹ World Economic Forum, [The Global Competitiveness Report 2015-2016: Data Base](#), accessed: Aug 4, 2016.

לוח 4 – דירוג ישראל במדד התחרותיות העולמי, לפי תחומים עיקריים (2015)²²

תחום	דירוג (מתוך 140 מדינות)
מוסדות	41
תשתיות	32
סביבה מקרו כלכלית	50
חינוך והשכלה בסיסית	39
השכלה גבוהה והשכלה מקצועית	28
יעילות בשוק המוצרים	57
יעילות בשוק העבודה	45
פיתוח השוק הפיננסי	26
אימוץ טכנולוגיות	20
גודל השוק	54
תחכום עסקי	23
חדשנות	3

מהנתונים בלוח עולה כי ישראל מדורגת גבוה יחסית בחדשנות (מקום 3), באימוץ טכנולוגיות (20), בתחכום עסקי (23) ובפיתוח השוק הפיננסי (26) ומדורגת במקומות נמוכים יחסית ביעילות בשוק המוצרים (57) וגודל השוק (50). מדד התחרותיות הבין-לאומית גם בוחן מה הם הגורמים הבעייתיים ביותר לעשיית עסקים על סמך סקר מנהלים. סקר זה מבוסס על שאלון מפורט שנאסף מ-14,000 אנשי עסקים מובילים ב-144 מדינות בין פברואר 2015 ליוני 2015, ומבוסס על סדרת סקרים שנערכה מדי שנה, החל משנת 1979. הסקר שואל שאלות בנוגע לחברה של איש העסקים, גורמים המקשים על עשיית עסקים, תשתיות, טכנולוגיה, סביבה פיננסית ועוד. בלוח 5 להלן הגורמים הבעייתיים ביותר לפי סדר החומרה.

לוח 5 – גורמים בעייתיים לעשיית עסקים, סקר מנהלים של הפורום העולמי (2015)²³

גורמים בעייתיים לעשיית עסקים	ציון (ציון גבוה מעיד על יותר בעייתיות)
חוסר יעילות של הבירוקרטיה הממשלתית	20.5
שיעור המס	14.9
גישה לאשראי	10.1
חוסר יציבות של המדיניות הממשלתית	8.7
רמת תשתיות לקויה	7.9
כוח עבודה משכיל	7.7
חוסר יציבות שלטונית	5.9
אתיקה נמוכה בשוק העבודה	5.9
רגולציה מגבילה של שוק העבודה	5.4
מדיניות התערבות במטבע	4.2
סיבוכיות שלטון המס	4.2

²² World Economic Forum, [The Global Competitiveness Report 2015-2016](#), 2015.

²³ World Economic Forum, [The Global Competitiveness Report 2015-2016](#), 2015.

מהלוח עולה כי הגורם הבעייתי ביותר לעשיית עסקים, על פי סקר מנהלים הוא חוסר היעילות של הבירוקרטיה הממשלתית. גורמים בעיתיים נוספים הם שיעור המס, גישה לאשראי, חוסר יציבות של המדינות הממשלתית ורמת תשתיות לקויה.

1.4. פעילות ממשלתית להקלה על עשיית עסקים

ממשלת ישראל פועלת במישורים רבים להביא להקלה בנטל הרגולטורי על מגזר העסקים הקטנים והבינוניים. נסקור להלן כמה פעולות כאלו. עם זאת יש לציין כי ישנן פעולות נוספות שאינן נסקרות במסמך זה.

1.4.1. התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018²⁴

ב-11 באוגוסט 2016, החליטה הממשלה לאשר את התוכנית הכלכלית ותקציב המדינה לשנים 2017-2018 שצפויה להיות בעתיד את חוק ההסדרים לשנים 2017-2018. במסגרת החלטה זו נקבעו מספר החלטות, ביניהן: החלטה 1855 בדבר שיפור אופן עשיית העסקים בישראל, בין השאר כדי לשפר את מיקומה של ישראל במדדים הבין-לאומיים; החלטה 1861 בדבר הפחתת הרגולציה לרישוי עסקים; החלטה 1901 בדבר מנגנונים משלימים להפחתת הנטל הרגולטורי.

החלטה 1855 עוסקת בצעדים לשיפור עבודת בתי המשפט וקיצור משך תקופות הטיפול בתיק הוצאה לפעול (ראו סעיף 2.9.2), להקלה תהליך רישום חברות (ראו סעיף 2.1.4 להלן), ולהקלה תהליך רישום נכס (ראו סעיף 2.3.2 להלן). החלטה 1861 עוסקת בצעדים להקלה ברישוי עסקים (ראו סעיף 2.1.4 להלן). החלטה 1901 עוסקת בתוכנית להפחתת הנטל הרגולטורי (ראו סעיף 1.4.2 להלן).

1.4.2. הפחתת הנטל הרגולטורי

במסגרת החלטת ממשלה 2118 מה-22 באוקטובר 2014 בדבר "הפחתת הנטל הרגולטורי" נקבע כי על משרד הממשלה להפחית את הנטל הרגולטורי הקיים. כך במסגרת ההחלטה נקבע כי:

- כל משרד ממשלתי יפרסם תכנית חומש להפחתת הנטל הרגולטורי אשר במסגרתה תיקבע רשימת רגולטורים שלגביהם תיושם תכנית להפחתת הנטל הרגולטורי בשנים 2015-2019.
- כל משרד ממשלתי יפרסם מדי שנה תכנית מפורטת להפחתת הנטל הרגולטורי לגבי הרגולטורים שנבחרו בתוכנית החומש. התוכנית צריכה להביא להפחתה של 25% בעלות הבירוקרטיה המצרפית שלהם.
- תכנית החומש והתכנית המפורטת יגובשו לאחר שיח עם המגזר העסקי והמגזר השלישי ובתיאום עם משרד ראש הממשלה.
- יפורסם דוח ביצוע מדי שנה עד ה-31 במרס של השנה העוקבת.

התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018 מקדמת, במסגרת החלטה 1901, את הצעדים האלו:²⁵

- שר אינו רשאי להגיש לאישור ועדת השרים לחקיקה טיוטת חוק שעניינה רגולציה אלא אם עמד המשרד בתנאים האלו: פרסם המשרד את התוכנית השנתית להקטנת הנטל הרגולטורי הרלוונטית לשנה (כאמור התכנית צריכה להתפרסם ה-31 בדצמבר בשנה הקודמת); יישם את התכנית השנתית שנקבעה לשנת 2015; עמד בחובות ההגשה המפורטים לפי החלטת ממשלה 1007 מה-17 בינואר 2016 בנוגע ליישום הרפורמה בחוק רישוי עסקים.

²⁴ מזכירות הממשלה, [התכנית הכלכלית ותקציב המדינה לשנים 2017-2018 – החלטות הממשלה מיום ה-11 באוגוסט 2016](#).

²⁵ מזכירות הממשלה, [התכנית הכלכלית ותקציב המדינה לשנים 2017-2018 – החלטות הממשלה מיום ה-11 באוגוסט 2016](#).

- ההגבלה על הגשות טיוטת הצעת חוק אינה כוללת הצעות חוק בחקיקה ראשית המקדמת את התכנית השנתית להפחתת הנטל הרגולטורי. הממשלה רשאית לוותר על התנאים.
- כאשר תוקם ועדה העוסקת בנושאים רגולטוריים, הממונה על הנטל הרגולטורי במשרד הממשלתי ימסור לוועדה את הערכת השפעות הרגולציה (RIA) (ראו סעיף 1.4.3. להלן).
- משרד האוצר יגבש מנגנון מתמרץ ליישום ההחלטה, תוך התייחסות לעומק הפחתת הנטל הרגולטורי ולהקלות שיצרו על הפעילות הכלכלית בענף המושפע.

1.4.3. הערכת השפעה של רגולציה חדשה (RIA)

בהחלטה 2118 מה-22 באוקטובר 2014 בדבר "הפחתת הנטל הרגולטורי" נקבע גם כי קביעת רגולציה חדשה בחקיקה ראשית וחקיקה משנית חייבת לכלול הליך של הערכת השפעה של רגולציה חדשה (RIA-Regulatory Impact Assessment).

ניתן להחשיב רגולציה כרגולציה טובה כאשר היא מאפשרת לממשלה להתערב בצורה הטובה ביותר כדי להגשים את מטרותיה, תוך איזון והתייחסות לשיקולים אחרים כמו למשל, קלות בעשיית עסקים. על כן, החלטת הממשלה 2118 קבעה כי "על רגולטור, בבואו לקבוע רגולציה חדשה, לשקול, בכפוף לתכלית הרגולציה ובמסגרת השיקולים המדריכים אותו על פי החקיקה המסמיכה ועל פי כל דין, גם בחירה בחלופה המפחיתה את הנטל הרגולטורי". לאור זה, קבעה הממשלה סט של 'בחינות' להערכה של הרגולציה על בסיס המדריך הממשלתי להערכת השפעת הרגולציה. על פי המדריך יש צורך בעת חשיבה על רגולציה חדשה לבצע ניהול סיכונים, המתחשב בחלופות השונות, אשר מטרתו להבחין בין מקרים בהם ניתן לקחת סיכון לבין כאלו שלא. כך, במקרים בהם קיים סיכון לפגיעה בעסקים, יש לשקול לוותר על חלופה זו, ולבחור בחלופה אחרת. כמו כן, יש לתת את הדעת להשפעות ישירות ועקיפות של רגולציה על עסקים.²⁶ עד כה פורסמו כמה מסמכי הערכת רגולציה על-ידי משרדי הממשלה, כחלק מהצעות חוק או יישום רפורמות.²⁷

1.4.4. הסוכנות לעסקים קטנים²⁸

הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה, פועלת למימוש היכולות הכלכליות והחברתיות הטמונות במגזר העסקים הקטנים והבינוניים במטרה להגדיל את תרומתם לתוצר המשקי ולסייע בצמצום הריכוזיות במשק. אחד מהכלים למימוש מטרה זו הינו הקטנת העומס הבירוקרטי על העסקים. הסוכנות פועלת באמצעות ריכוז והנגשה ברמת השטח של המידע הרגולטורי הנדרש להקמה ולתפעול עסק ובאמצעות מעורבות ברפורמת לשיפור של העסקים לקבל את הרישיונות הנדרשים. במהלך שנת 2015 הסוכנות ביצעה בין השאר את הפעולות הבאות כדי להקל על הבירוקרטיה:

- פרסום מדד הידידותיות לעסקים בהיבטי רגולציה של 50 רשויות מקומיות.
- ניטור רגולציה המשפיעה על עסקים קטנים. הסוכנות הכינה חוות דעת ל-45 הצעות חוק שנדונו בוועדת שרים לענייני חקיקה.
- דיונים יזומים עם משרדי ממשלה, סקרים ומחקרים בנושא רגולציה לעסקים ולמידת הנטל הבירוקרטי.
- פעילות שטח בנושא עסקים קטנים ובינוניים, יעוץ ולווי עסקי, מידע והכוונה ותוכניות ליזמים.

²⁶ משרד ראש הממשלה, אגף ממשלה וחברה, [מדריך ממשלתי – הערכת השפעת רגולציה: מדריך RIA](#), אפריל 2015.

²⁷ ראו לדוגמה: משרד הכלכלה והתעשייה, [דו"ח הערכת השפעת רגולציה: פתיחה לתחרות של שוק בדיקות התאמה לתקן בינלאומי](#), יולי 2016; משרד התקשורת, [דוח הערכת השפעה לתיקון פקודת הטלגרף האלחוטי \[נוסח חדש\]](#), תשל"ב-1972, יוני 2016.

²⁸ הסוכנות לעסקים קטנים, [דוח מצב תקופתי – עסקים קטנים ובינוניים בישראל](#), ינואר 2016.

2. עשיית עסקים בישראל לפי תחומים עיקריים

2.1. הקמת עסק

2.1.1. הקמת עסק במדד קלות עשיית העסקים

מדד קלות עשיית העסקים בוחן את הפרוצדורות הנדרשות מיזם לפתוח עסק תעשייתי או מסחרי. המדד גם בוחן את העלות ומשך הזמן של הקמת עסק כזה. בלוח 6 להלן תיאור הפרמטרים מהם מורכב מדד הקמת העסק.

לוח 6 – תיאור הפרמטרים של מדד הקמת העסק במדד קלות עשיית העסקים (2016)²⁹

תיאור	פרמטר
מספר הפרוצדורות הנדרשות להקמת חברה ³⁰ (Limited Liability Company). המספר כולל את מספר ההתקשרויות בין הבעלים לגופים מחוץ לחברה (כולל פגישות חובה עם עו"ד ופגישות עם הרשויות), אבל לא את מספר ההתקשרויות בין הבעלים עצמם או בינם לבין העובדים. פרוצדורות הנעשות בבניין אחד עם גורמים שונים ופרוצדורות הנעשות מול אותו גורם מספר פעמים נספרות בנפרד. דוגמאות לפרוצדורות: רישום החברה, רישום חותמת העסק, רישום בביטוח לאומי, וידוא בלעדיות על השם וכד'.	פרוצדורות (מספר)
מספר הימים הקלנדריים (כולל ימי חופש) הנדרשים להקמת חברה. כל פרוצדורה מחושבת כלפחות יום אחד (למעט פרוצדורה באינטרנט המחושבת כחצי יום). התהליך מסתיים כאשר מתקבל האישור להתחיל להפעיל את החברה. מספר הימים אינו כולל ימי הכנה לפני התחלת התהליך.	זמן (ימים)
עלות השלמת כל הפרוצדורות באחוזים מההכנסה הממוצעת לנפש. כולל תשלומים לבעלי מקצוע, אשר ישנה חובה להיעזר בהם (כמו עו"ד).	עלות (ב-% מההכנסה הממוצעת לנפש)
הסכום שחברה חייבת להפקיד בבנק או בנאמנות בעת הקמתה (אם ישנה חובה כזאת). הסכום מחושב באחוזים מההכנסה הממוצעת לנפש.	חובת השקעה בעסק

בלוח 7 להלן הפרמטרים השונים בישראל ובממוצע מדינות ה-OECD.

לוח 7 – דירוג וציון ישראל ומדינות ה-OECD במדד הקמת העסק (לפי פרמטרים, 2016)³¹

ממוצע ה-OECD	ישראל	פרמטר
4.8	5	פרוצדורות (מספר)
8.2	13	זמן (ימים)
3.6%	3.4%	עלות (ב-% מההכנסה הממוצעת לנפש)
9.7%	0.0%	חובת השקעה בעסק (ב-% מההכנסה הממוצעת לנפש)
91.4	90.6	ציון כללי בקלות בהקמת עסק
46.6	56	דירוג עולמי

²⁹ World Bank Group, [Doing Business: Methodology](#), Access: July 15, 2016.

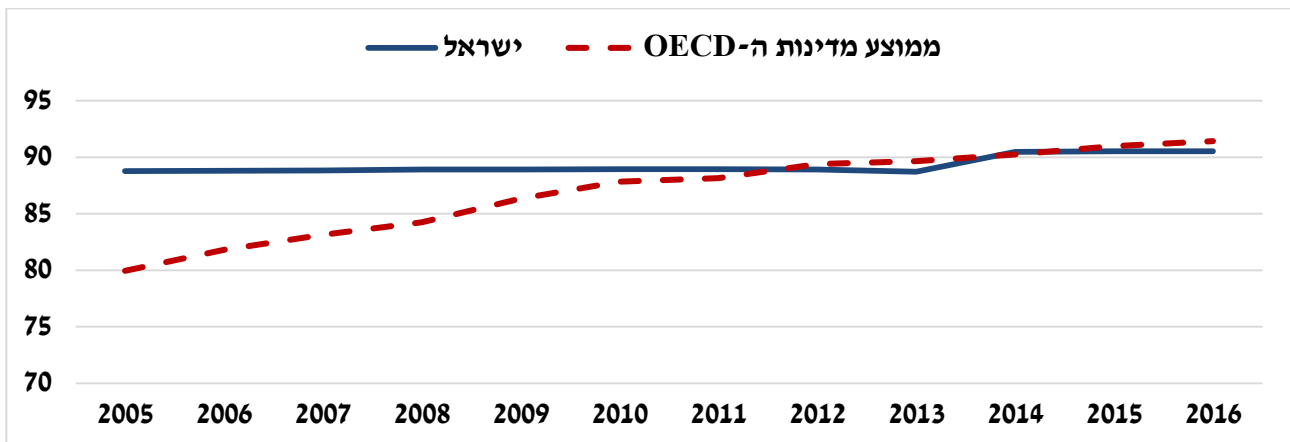
³⁰ טיפוס החברה שנבדק הוא: מיקום בעיר העסקים הגדולה ביותר, בבעלות מקומית מלאה, חמישה בעלים, הון התחלתי של עשר פעמים ההכנסה הממוצעת לנפש, חברה מסחרית או תעשייתית שאינה עוסקת בסחר חוץ, תכנית עסקית, אינה בעלת נדל"ן, אינה זכאית להטבות, לפחות 10 עובדים ופחות מ-50 עובדים חודש לאחר ההקמה, בעלת מחזור של לפחות מאה פעמים ההכנסה הממוצעת לנפש.

³¹ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

מהנתונים בלוח עולה כי ישראל מדורגת במקום ה-56 בעולם בתהליכי הקמת חברה. הציון של ישראל במדד זה הוא 90.6 לעומת ציון ממוצע של 91.4 במדינות ה-OECD. בישראל יש יותר פרוצדורות להקמת חברה (5 לעומת 4.8 פרוצדורת בממוצע מדינות ה-OECD), וזמן ההקמה ארוך יותר (13 ימים לעומת 8.2 ימים בממוצע מדינות ה-OECD). עלות הקמת חברה בישראל מההכנסה הממוצעת לנפש נמוכה יותר (3.4% לעומת 3.6% בממוצע מדינות ה-OECD) ואין חובת השקעה בחברה כמו בחלק ממדינות ה-OECD. בתרשים 4 להלן התפתחות ציון מדד הקמת עסק בישראל לעומת מדינות ה-OECD.

תרשים 4 – התפתחות ציון מדד הקמת עסק בישראל ובמדינות ה-OECD (2005-2016)³²

מהנתונים בתרשים עולה כי הציון של קלות הקמת עסק בישראל היה קבוע בין שנת 2005 לשנת 2012, כאשר בשנת 2013 הייתה ירידה קלה ולאחר מכן עלייה בשנת 2014, ויציבות בשנים 2015-2016. הציון בישראל עלה מכ-88.8 בשנת 2005 לכ-90.6 בשנת 2016. בממוצע מדינות ה-OECD, לעומת ישראל, חלה עלייה מתמדת בציון לאורך השנים. הציון הממוצע בשנת 2005 היה כ-80.0 (נמוך מישראל בשנה זאת) ובשנת 2016 היה כ-91.4 (גבוה מישראל). כלומר, מיקומה של ישראל ירד במהלך השנים, שכן הציון של ישראל נותר יציב לעומת שיפור במדינות ה-OECD.

2.1.2. נקודות לשיפור רישום עסק לפי מדד קלות עשיית העסקים

מדד קלות עשיית העסקים מפרסם נוהגים מייטביים (Good Practice)³³ אשר עשויים להביא לשיפור בקלות עשיית העסקים.³⁴ לגבי ישראל, נוהגים מייטביים שאינם מתקיימים ועשויים להביא להקלה ברישום עסקים הם: לאפשר רישום עסק או חברה און-ליין במערכת ידידותית למשתמש; להקים מרכז שירות לעסקים (one stop shop) אשר ירכז את הפעולות הנדרשות מכל הסוכנויות להקמת חברה.

2.1.3. החלטות הממשלה להקלה בפתיחה ורישום עסק

בשנים האחרונות הממשלה פעלה להקלה ברישום עסק. בין פעילותה ניתן למנות את החלטות הממשלה הבאות:³⁵ החלטת ממשלה מס' 1007 מיום 17.1.2016 בדבר יישום הרפורמה בחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968; החלטת ממשלה מס' 890 מיום 27.15.2015 בדבר עידוד עסקים חדשים.

³² World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

³³ גישה ניהולית המתבססת על לימוד שיטות עבודה וארגון אשר הוכחו כיעילות.

³⁴ Doing Business, [Starting a Business – Good Practices](#), accessed: August 3, 2016; Doing Business, [Good Practices](#), Accessed: August 3, 2016.

³⁵ עמיחי פישר, ראש תחום חברה וממשל, האגף לתכנון מדיניות, משרד ראש הממשלה, דוא"ל, 31 באוגוסט 2016.

2.1.4. הקלה על פתיחת עסק וקבלת רישיון עסק בתכנית הכלכלית לשנים 2017-2018

כאמור התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018 קבעה צעדים שונים להקלה בבירוקרטיה בישראל, זאת, בין השאר, כדי להביא לשיפור הדירוג של ישראל במדד הבין-לאומי לקלות עשיית העסקים וכדי לשפר את הפעילות הכלכלית בישראל. החלטה 1855, סעיף 3 במסגרת התוכנית, קובעת כי יש לקדם את הצעדים האלו כדי להקל בפתיחת עסק:³⁶

- **העברת מידע מרשות התאגידים לרשויות המס וביטוח לאומי:** בעת רישום תאגיד, בכפוף להסכמת הבעלים, יעביר רשם התאגידים³⁷ באופן מקוון את המידע הרלוונטי לרשות המיסים ולמוסד לביטוח לאומי וגופים אלה יפתחו תיקים רלוונטיים תוך 48 שעות. העברת המידע בצורה דיגיטלית עשויה לקצר את הזמן לפתיחת עסק.
- **פתיחת תיק מקביל:** בעת פתיחת תיק ברשות התאגידים, ימלא הבעלים את הטפסים הרלוונטיים גם של המוסד לביטוח לאומי וגם של רשות המיסים. השלמת מילוי הטפסים במקום אחד עשויה לקצר את הזמן לפתיחת עסק.

החלטה 1861 בתוכנית הכלכלית עוסקת בהקלה על קבלת רישיון עסק. החלטה זו התגבשה לידי **תזכיר חוק התוכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018 (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016: הפחתת הרגולציה ברישוי עסקים.** על פי התזכיר, בישראל פועלים כ-130,000 עסקים טעוני רישוי, כאשר מתוכם כ-40,000 (כ-31%) פועלים ללא רישיון עסק. מבדיקה שנערכה במשרד הפנים, הסיבות העיקריות להיעדר רישיון עסק הן: אי עמידה בדרישות כיבוי אש (כ-29% מהעסקים ללא רישיון) ואי עמידה בדרישות תכנון ובנייה (כ-26%).³⁸

להלן עיקרי תזכיר החוק:

- **מתן תצהיר:** מוצע לאפשר לעסק להגיש תצהיר של בעל העסק כי הוא עומד בתנאי המפרטים לקבלת רישיון וכי הרשות המקומית תיתן רישיון עסק על סמך הצהרה זו. הצעה זו תקפה לעסקים בעלי סיכון נמוך יחסית בהתאם להחלטת שר הפנים.
- **אישור למכונני בקרה לתת אישורים לעמידה בתנאי רישיון עסק:** כיום בעל עסק נדרש לפנות למשרדי ממשלה שונים כדי לקבל אישורים שונים. על מנת לייעל את התהליך ניתן לאפשר למכונני בקרה פרטיים לתת את האישורים לפי מפרטים אחידים. תזכיר החוק מבקש גם להסדיר כללים להקמה ולמתן רישיון למכונני בקרה לרישוי עסקים ולקבוע את תפקידיו.
- **ביטול ההתניות של מתן רישיון עסק בתשלום היטלי השבחה ובתשלומים אחרים:** כיום בחלק מהעיריות ומהרשויות המקומיות ישנה חובה לשלם היטלי השבחה או תשלום לשירותי הכבאות כדי לקבל רישיון עסק. ביטול התניה עשוי לקצר את תהליך הוצאת רישיון עסק.
- **פטור מהיתר חורג:** כיום עסקים רבים נדרשים לקבל היתר לשימוש חורג במבנה גם כאשר בית העסק מתאים לתוכנית הבניין. תזכיר החוק מבקש לבטל את החובה לקבלת היתר חורג לחלק מהעסקים.³⁹ מהלך זה עשוי להקל על התנהלות בתי העסק.
- **ביטול ההתניה של תשלום מס שבח בהיתר לשימוש חורג:** כיום בהתאם לסעיף 13 לתקנות התכנון והבנייה (רישוי בנייה), תשע"ו – 2016, ישנה חובה לשלם היטל השבחה על הנכס בו מתוכנן לקום עסק כדי לקבל היתר

³⁶ מזכירות הממשלה, **התכנית הכלכלית ותקציב המדינה לשנים 2017-2018 – החלטות הממשלה מיום ה-11 באוגוסט 2016.**

³⁷ רשות התאגידים הינה גוף האחראי על רישום, פיקוח ואכיפה על תאגידים. תפקידה לוודא שתאגידים על סוגיהם השונים יתנהלו על פי הוראות הדין. הרשות פועלת במסגרת משרד המשפטים. יחידות הרשות כוללת את רשמי החברות, השותפויות, העמותות, המפלגות, והמשכנות.

³⁸ דברי הסבר לתזכיר חוק התוכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018 (תיקוני חקיקה) התשע"ו-2016: הפחתת הרגולציה לרישוי עסקים.

³⁹ במגבלת הסייגים כי ההיתר הקיים ניתן לפני 25 שנים לכל היותר, עבודות הבנייה בעסק אינן דורשות היתר בנייה וכי השימוש במבוקש אינו מביא לפגיעה או שינוי משמעותיים בסביבה.

לשימוש חורג. כלומר לא ניתן לפתוח עסק עד אשר משולם היטל ההשבחה. היטל ההשבחה חל על בעל הנכס, שאינו בהכרח היזם אשר מעוניין לפתוח עסק; התוצאה היא שהיזם אינו יכול לפתוח את העסק עד שהבעלים של הנכס אינו משלם את היטל ההשבחה. ביטול ההתניה של רישיון עסק בתשלום היטל השבחה עשוי להקל על הוצאת רישיון עסק.

2.1.5. הצעות גופים מרכזיים לתיקונים בחקיקה בנושא פתיחה ורישום עסק

התאחדות התעשיינים⁴⁰

לפי עמדת התאחדות התעשיינים, ייעודה המקורי של הרפורמה ברישוי עסקים היה פרסום של מפרטים אחידים, במטרה לייצור ודאות, להגדיל את השקיפות, לפשט תהליכים ולהוזיל עלויות. חלק ממשרדי הממשלה ביקשו החרגה לכמה מפרטים, הכוללים גם עסקים קטנים ובינוניים. לפי עמדת התאחדות יש לפעול לפרסום מפרטים אחידים, עם כמות נמוכה ככול האפשר של החרגות.

לשכת יועצי מס בישראל⁴¹

לשכת יועצי המס בישראל מציעה כי:

- **הקמת עסק באופן מקוון:** אף על פי שהושק פורטל להקמת עסק באופן מקוון, לפי לשכת יועצי המס, אין אפשרות להקים עסק באופן מקוון. יש להפוך את הממשק לפעיל.
- **נישום מיוצג:** כיום בשביל שנישום מיוצג יוכל להקים עסק, עליו להעביר ייפוי כוח מקורי לרשות המיסים. אפשרות להעביר ייפוי כוח כזה בפקס או במייל עשויה לקצר את זמן הקמת העסק.
- **אחידות אירגונית:** למרות שאגפי מס הכנסה, מיסוי מקרקעין ומע"מ אוחדו, יש להם נהלים שונים (בעיקר נהלים היסטוריים). יש לפעול לאחידות אירגונית מלאה יותר.

2.2. אישורי בנייה

2.2.1. אישורי בנייה במדד קלות עשיית העסקים

מדד קלות עשיית העסקים בוחן את הפרוצדורות הנדרשות לקבלת אישור ולהקמת מבנה. בלוח 8 להלן הרכב המדד לפי הפרמטרים השונים.

לוח 8 – תיאור הפרמטרים של מדד אישורי בנייה במדד קלות עשיית העסקים (2016)⁴²

תיאור	פרמטר
מספר הפרוצדורות הנדרשות לחברת בנייה ⁴³ לבנות מחסן ⁴⁴ . המספר כולל את מספר ההתקשרויות בין הבעלים לגופים מחוץ לחברה (כולל פגישות חובה עם עו"ד ופגישות עם הרשויות). דוגמאות לפרוצדורות: הגשת מסמכים לרשות כדי לקבל אישור בנייה, רישום המחסן, קבלת אישור לחיבור למערכת הביוב.	פרוצדורות (מספר)

⁴⁰ אביב חצבני, התאחדות התעשיינים, הקושי בעשיית עסקים בישראל – התייחסות התאחדות התעשיינים, התקבל: 1 בספטמבר 2016.
⁴¹ גיתית שלומי, לשכת יועצי מס בישראל, עמדתנו בעניין מדד עשיית עסקים בישראל, 1 באוגוסט 2016.

⁴² World Bank Group, [Doing Business: Methodology](#), Access: July 15, 2016.

⁴³ טיפוס חברת הבנייה שנבדק הוא: מיקום בעיר העסקים הגדולה ביותר, בבעלות מקומית מלאה, חמישה בעלים, בעלת ביטוח מלא ורישיונות מתאימים, בעלת 60 עובדים בעלי הכשרה מתאימה ובעלת האדמה עליו נבנה המחסן.

⁴⁴ מחסן לאחסון מוצרים כללים כמו ספרים (ללא מזון וללא חומרים מסוכנים), בעל שתי קומות בשטח של כ-1,300 מ"ר, כאשר כל קומה בגובה של כ-3 מטר. המחסן יהיה ממוקם בפרברי העיר הגדולה ולא באזור כלכלי מיוחד. המחסן יבנה על שטח של כ-929 מ"ר. שווי המחסן יהיה שווה לחמישים פעמים ההכנסה הממוצעת לנפש.

תיאור	פרמטר
מספר הימים הקלנדריים הנדרשים להקמת מחסן.	זמן (ימים)
עלות השלמת כל הפרוצדורות באחוזים מ-50 פעמים מההכנסה הממוצעת לנפש. כולל תשלומים לבעלי מקצוע, אשר ישנה חובה להיעזר בהם.	העלות מערך המבנה
מדד האומד את איכות הפיקוח על הבנייה. מורכב ממדד איכות הרגולציה על הבנייה, ממדד איכות הפיקוח לפני הבנייה, ממדד איכות הפיקוח לאחר הבנייה, גבולות האחריות ומשטר הביטוח ואיכות ההכשרה של המומחים.	מדד איכות הפיקוח על הבנייה (15-0)
מהי מידת הנגישות של הרגולציה? האם המידע המלא והמעודכן באינטרנט? האם בחינת ההיתכנות מבחינה רגולטורית ניתנת בחינם? מהי מידת הבהירות של הרגולציה לבנייה?	מדד איכות הרגולציה על הבנייה (2-0)
האם נדרש מהנדס או ארכיטקט להיות חלק מהצוות המבקר את הבקשה ומוודה שהיא עומדת בדרישות הרגולטוריות?	מדד איכות הפיקוח לפני הבנייה (1-0)
האם המפקח יכול לפקח בכל זמן הבנייה? האם מפקח יכול לבצע בדיקה המבוססת על הערכת סיכון? ומהי נוכחותו בפועל של המפקח בזמן הבנייה?	מדד איכות הפיקוח בזמן הבנייה (3-0)
האם המפקח יכול לבחון את מידת ההתאמה בין המבנה לתוכנית המבנה? האם המפקח בוחן תמיד את מידת ההתאמה בין המבנה לתוכנית המבנה?	מדד איכות הפיקוח לאחר הבנייה (3-0)
האם אחד מהגופים המעורבים בבנייה בעל אחריות משפטית במקרה של בעיות תזרים בפרויקט? האם ישנה חובה לבטח את המבנה כנגד תקלות עתידיות?	גבולות האחריות ומשטר הביטוח (2-0)
מה הן האסמכות הנדרשות מהגוף המאשר את הגשת תוכניות המבנה והתאמתם לרגולציה? מהי ההסמכה הנדרשת מהמפקח על הבנייה?	איכות ההכשרה של המומחים בענף (4-0)

בלוח 9 להלן הציון לפי הפרמטרים השונים המרכיבים את מדד אישורי הבנייה, הציון הכללי והדירוג של ישראל ושל ממוצע מדינות ה-OECD.

לוח 9 - דירוג וציון ישראל ומדינות ה-OECD במדד אישורי בנייה (לפי פרמטרים, 2016)⁴⁵

ממוצע ה-OECD	ישראל	פרמטר
12.5	15	פרוצדורות (מספר)
150.6	209	זמן (ימים)
1.7%	1.6%	העלות מערך המבנה
11.4	11	מדד איכות הפיקוח על הבנייה (15-0)
1.7	2	מדד איכות הרגולציה על הבנייה (2-0)
0.7	0	מדד איכות הפיקוח לפני הבנייה (1-0)
2.1	1	מדד איכות הפיקוח בזמן הבנייה (3-0)
2.8	2	מדד איכות הפיקוח לאחר הבנייה (3-0)
1.3	2	גבולות האחריות ומשטר הביטוח (2-0)
2.2	4	איכות ההכשרה של המומחים בענף (4-0)
75.3	68.2	ציון תהליכי אישורי הבנייה
49.2	96	דירוג עולמי בתהליכי אישורי הבנייה

⁴⁵ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

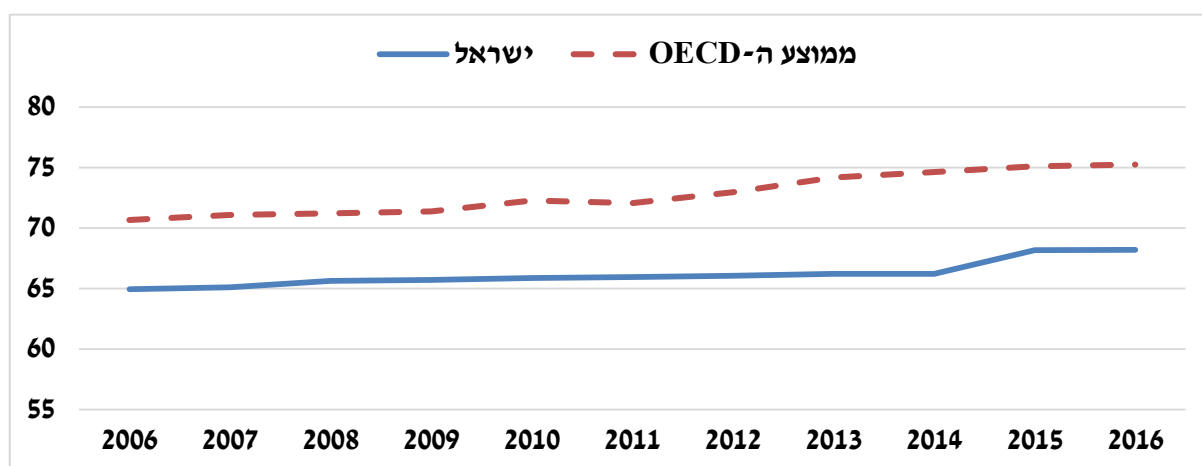

מהנתונים בלוח עולה כי ישראל מדורגת במקום ה-96 בעולם בתהליכי אישורי הבנייה. הציון של ישראל במדד זה הוא 68.2 לעומת ציון של 75.3 במוצע ה-OECD. בישראל יש יותר פרוצדורות בתהליך אישורי הבנייה, וקבלת אישור בנייה נמשכת זמן רב יותר (209 ימים לעומת 150.6 ימים במוצע מדינות ה-OECD). עלות אישורי הבנייה מעלות המבנה היא כ-1.6% מערך המבנה, לעומת כ-1.7% במוצע מערך המבנה במדינות ה-OECD. איכות הפיקוח על הבנייה (11) נמוכה במעט מאיכות הפיקוח על הבנייה במדינות ה-OECD (11.4). עוד עולה כי איכות הרגולציה על הבנייה, גבולות האחריות ומשטר הביטוח וההכשרה של המומחים בענף גבוה ממוצע מדינות ה-OECD, ואיכות הפיקוח לפני הבנייה, בזמן הבנייה ואחרי הבנייה נמוכה ממוצע מדינות ה-OECD.

יש לציין כי הממשלה פעלה בשנים האחרונות לפשט את הליכי הבנייה והתכנון. כך, במסגרת תיקון 101 לחוק **התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965** נערכה רפורמה מקיפה בתחום תכנון ובנייה ("רפורמת המרפסות").⁴⁶ כמו כן, במהלך 2016 הונחו על שולחן הכנסת **תקנות התכנון והבנייה (הקמת מכון בקרה ודרכי עבודתו), התשע"ו-2016**,⁴⁷ הנידונות בימים אלו בוועדת הפנים והגנת הסביבה, במטרה להקים מכוני בקרה אשר יעסקו בשיפור הפיקוח על הבנייה. בחודש מאי 2016 פורסם קול קורא לפתיחת מכוני הבקרה ובאוגוסט 2016 פורסמו הנחיות מפורטות לעבודתם.⁴⁸

בתרשים 5 להלן התפתחות ציון מדד אישורי בנייה בישראל ובמוצע מדינות ה-OECD בשנים 2005-2016.

תרשים 5 – התפתחות ציון מדד אישורי בנייה בישראל ובמדינות ה-OECD (2005-2016)⁴⁹

מהנתונים בתרשים עולה כי הציון של ישראל עלה מכ-65.0 בשנת 2006 לכ-68.2 בשנת 2016 (עלייה של כ-5%), ואילו הציון הממוצע של מדינות ה-OECD עלה מכ-70.7 לכ-75.3 (עלייה של כ-6.5%).

2.3. רישום רכוש

2.3.1. רישום רכוש במדד קלות עשיית העסקים

מדד קלות עשיית העסקים בוחן את הפרוצדורות הנדרשות מעסק הרוכש רכוש מעסק אחר לרשום אותו על שמו. בלוח 10 להלן הרכב המדד לפי הפרמטרים השונים.

⁴⁶ מינהל התכנון, [אודות הרפורמה בתכנון, רישוי ובנייה](#), כניסה בתאריך: 10 באוקטובר 2016.

⁴⁷ משרד הפנים, [תקנות התכנון והבנייה \(הקמת מכון בקרה ודרכי עבודתו\), התשע"ו-2016](#), 2016.

⁴⁸ מנהל התכנון, [אתר אינטרנט – מכוני בקרה](#), גישה: 9 בספטמבר 2016.

⁴⁹ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

לוח 10 – תיאור הפרמטרים של מדד רישום רכוש במדד קלות עשיית העסקים (2016)⁵⁰

תיאור	פרמטר
מספר הפרוצדורות הנדרשות לחברה כדי לרשום רכוש ⁵¹ אותו רכשה מחברה אחרת. המספר כולל את מספר ההתקשרויות בין הבעלים לגופים מחוץ לחברה. דוגמאות: תהליכי רישום במאגרי מידע, בדיקות שעבודים, תשלום מס רכוש ועוד.	פרוצדורות (מספר)
מספר הימים הקלנדריים הנדרשים בשביל לרשום רכוש. הספירה מסתיימת כאשר המסמך האחרון המאשר את הרישום מתקבל אצל בעל הרכוש.	זמן (ימים)
עלות השלמת כל הפרוצדורות לחלק לעלות הנכס.	העלות (באחוזים מערך הנכס)
מדד הסוכם את מדד אמינות תשתית מינהל הקרקע, מדד שקיפות המידע, מדד הכיסוי הגיאוגרפי ומדד הסדרת סכסוכי קרקע.	מדד איכות מינהל הקרקע (0-30)
מדד האומד את אמינות התשתיות של מינהל הקרקע, כאשר ציון גבוה מצביע על אמינות גבוהה ודיגיטציה. הציון נקבע בין השאר על סמך השאלות הבאות: כיצד נשמר המידע (נייר או דיגיטלי)? האם יש מאגר מידע דיגיטלי? כיצד נשמר המידע של סוכנויות המיפוי? האם יש מערכת מידע גאוגרפית? מה טיב הקישור בין סוכנויות המיפוי למינהל הקרקע?	מדד אמינות תשתית מינהל הקרקע (0-8)
מדד האומד את מידת השקיפות, כאשר ציון גבוה מצביע על שקיפות גבוהה. הציון נקבע בין השאר על סמך: נגישות למידע על בעלי קרקע, נגישות למפות ולתוכניות קרקע, פרסום מחירון ומסמכים נדרשים, פניות ציבור ונתונים סטטיסטיים על כמות עבירות רכוש.	מדד שקיפות מידע הרישום (0-6)
מדד האומד את רמת הרישום הגאוגרפית של מינהל הקרקע ושל סוכנויות המיפוי בעיר העסקים הגדולה ביותר בפרט ובכל המדינה בכלל.	מדד כיסוי גיאוגרפי (0-8)
מדד האומד את המסגרת המשפטית של הסדרת סכסוכי קרקע ואת יעילותם. הציון נקבע בין השאר על סמך השאלות הבאות: האם יש לרשום את כל שינוי הבעלויות על קרקע? האם ניתן להתנגד לשינויים כאלו? האם המדינה מספקת אחריות על הרישום? האם מתבצע זיהוי של המוכר והרוכש? האם יש מאגר מידע ממשלתי העוקב אחרי ההסכמים? כמה זמן לוקחת החלטה שיפוטית בסכסוך קרקע סטנדרטי?	מדד הסדרת סכסוכי קרקע (0-8)

בלוח 11 להלן הציון לפי הפרמטרים השונים המרכיבים את מדד רישום הרכוש, הציון הכללי והדירוג של ישראל ושל ממוצע מדינות ה-OECD.

לוח 11 - דירוג וציון ישראל ומדינות ה-OECD במדד אישורי רישום רכוש (לפי פרמטרים, 2016)⁵²

ממוצע ה-OECD	ישראל	פרמטר
4.7	6	פרוצדורות (מספר)
21.4	81	זמן (ימים)
4.2%	8.3%	העלות (באחוזים מערך הנכס)
22.6	14	מדד איכות מינהל הקרקע (0-30)

⁵⁰ World Bank Group, [Doing Business: Methodology](#), Access: July 15, 2016.

⁵¹ הרכוש מורכב משטח ומבנה והוא בשווי של חמישים פעמיים הכנסה הממוצעת לנפש. הרכוש היה בבעלות מלאה של המוכר לפני הרכישה, ללא משכנתא או הלואה אחרת עליו. הרכוש אינו משמש לשימושים מיוחדים והוא ממוקם בפרברי מרכז העסקים.

⁵² World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

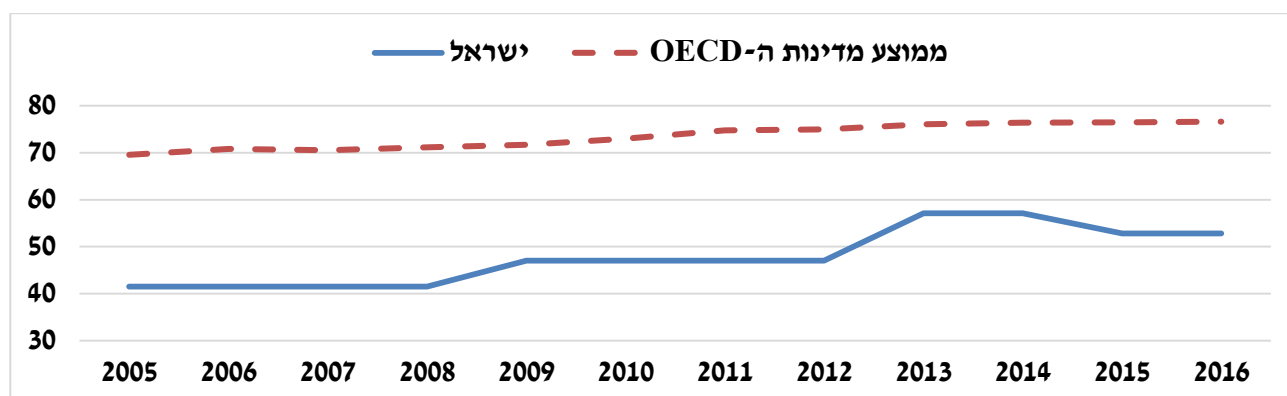

ממוצע ה-OECD	ישראל	פרמטר
6.8	6	מדד אמינות תשתית מינהל הקרקע (8-0)
3.6	3	מדד שקיפות מידע הרישום (6-0)
6.3	0	מדד כיסוי גיאוגרפי (8-0)
6.1	5	מדד הסדרת סכסוכי קרקע (8-0)
76.6	52.8	ציון תהליכי אישורי הבנייה
43.5	127	דירוג עולמי בתהליכי אישורי הבנייה

מהנתונים עולה כי ישראל מדורגת במקום ה-127 בעולם בתהליכי רישום נכס. הציון של ישראל במדד זה הוא כ-52.8 לעומת ציון של 76.6 בממוצע ה-OECD. בישראל יש יותר פרוצדורות בתהליך הרישום (6 פרוצדורות) מאשר בממוצע מדינות ה-OECD (4.7 פרוצדורות) והרישום אורך זמן רב יותר (81 ימים לעומת 21.4 בממוצע מדינות ה-OECD). עוד עולה כי עלות רישום הנכס גבוהה בישראל מאשר בממוצע מדינות ה-OECD (8.3% מערך הנכס בישראל לעומת 4.2% במדינות ה-OECD). איכות מנהל הקרקע נמוכה בישראל בכל הפרמטרים ובעיקר במדד הכיסוי הגיאוגרפי שעומד על 0 לעומת 6.3 בממוצע מדינות ה-OECD.

בתרשים 6 להלן התפתחות ציון מדד רישום רכוש בישראל ובממוצע מדינות ה-OECD בשנים 2005-2016.

תרשים 6 – התפתחות ציון מדד רישום רכוש בישראל ובמדינות ה-OECD (2005-2016)⁵³

מהנתונים בתרשים עולה כי הציון של ישראל עמד בשנת 2005 על כ-41.5 לעומת ציון ממוצע של 69.6 במדינות ה-OECD. במהלך השנים הציון בישראל עלה, כאשר בשנת 2015 הייתה ירידה.

2.3.2. רישום נכס בתוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018

כאמור, התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018 קבעה צעדים להקלה בבירוקרטיה, זאת בין השאר כדי להביא לשיפור דירוג ישראל במדד הבין-לאומי לקלות עשיית העסקים וכדי לשפר את הפעילות הכלכלית. החלטה 1855 (סעיף 4) במסגרת התוכנית קובעת כי יש לקדם מספר צעדים כדי להקל על רישום נכס. להלן הצעדים העיקריים:⁵⁴

- **שינוי תהליך העבודה בעסקת מקרקעין לגבי חברות:** לגבי חברה פעילה, בעלת רקורד חיובי בעבודה מול רשות המיסים, יינתן אישור רשות המיסים עבור העברת הרישום הנכס בעת דיווח הצדדים, ובתנאי ששולמה מקדמה עבור מס שבח ושולמה השומה העצמית למס הרכישה.

⁵³ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

⁵⁴ מזכירות הממשלה, התכנית הכלכלית ותקציב המדינה לשנים 2017-2018 – החלטות הממשלה מיום ה-11 באוגוסט 2016; משרד האוצר, [טיטוט הצעות החלטה לממשלה במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018](#), 28 ביולי 2016.

- **שינוי תהליך העבודה בעסקת מקרקעין לגבי זירות:** קיצור זמן אישור רשות המיסים לעסקה בדירה הפטורה ממש שבח. משך הטיפול לא יעלה על 20 ימים ב-2017, 17 ימים בשנת 2018, 14 ימים בשנת 2019 ו-10 ימים בשנים שלאחר מכן.
- **שינוי תהליך העבודה בעסקת מקרקעין אחרת:** בעסקאות שהחברה החייבת במס אינה בעלת רקורד חיובי, או שאינן עוסקות בדירה הפטורה ממש שבח, משך הזמן לקבלת אישור יהיה 60 ימים מרגע ההצהרה של הרוכש או 30 ימים ממסירת כל המסמכים, לפי המאוחר (במקום 90 ימים כיום).
- **העברת מידע מקוונת:** יש לפעול לכך שרשויות מקומיות וועדת תכנון ובנייה יסתפקו בנסח רישום בטאבו מקוון. יש לבחון עם הפיקוח על הבנקים, אפשרות בה הבנקים גם הם יסתפקו תחילה בנסח רישום בטאבו מקוון. כיום המידע בין הגופים הקשורים במקרקעין עובר בצורה ידנית. התוכנית מבקשת כי מוסדות כמו רשויות מקומיות, ועדות תכנון מקומיות, רשות המיסים ואגף רישום מקרקעין יקבלו אחת מהשנייה מידע בצורה מקוונת. התקשרות בין גופים אלה בצורה דיגיטלית עשויה לחסוך זמן ברישום הנכס. על פי דברי ההסבר לטיטוט התוכנית הכלכלית צעד זה יקצר את זמן רישום הנכס בכעשרה ימים.⁵⁵ לפי ההצעה, יש לפעול לכך שרשויות מקומיות וועדת תכנון ובנייה יסתפקו בנסח רישום בטאבו מקוון.
- **דיווח על תשלום מס שבח או מס רכישה לרשות המקרקעין:** רשות המיסים תדווח באופן מקוון לרשות המקרקעין על תשלום.
- **איחוד בין אגרת בקשה ואגרת פעולה ברשם המקרקעין:** בעת רישום נכס ברשם המקרקעין יש לשלם שתי אגרות, הראשונה היא אגרת בקשה והשנייה אגרת פעולה. מוצע לבטל את אגרת הבקשה ולהעלות את אגרת הפעולה, כך שהכנסות הרשות לא יפגעו.
- **דוח שנתי:** רשות המקרקעין תפרסם מדי שנה דוח שנתי שיכלול נתונים על מלאי התיקים ומשך הזמן ויקבע יעדים לשיפור לשנה העוקבת.

2.4. חיבור לרשת החשמל

2.4.1. חיבור לרשת החשמל במדד קלות עשיית העסקים

מדד קלות עשיית העסקים בוחן את הפרוצדורות הנדרשות מעסק לחיבור מחסן בבעלותו לרשת החשמל ולקבלת זרם סדיר למבנה. בלוח 12 להלן הרכב המדד לפי הפרמטרים השונים.

לוח 12 – תיאור הפרמטרים של חיבור לרשת החשמל במדד קלות עשיית העסקים (2016)⁵⁶

תיאור	פרמטר
מספר הפרוצדורות הנדרשות לעסק לחבר לרשת החשמל ⁵⁷ מחסן ⁵⁸ בבעלותו. המספר כולל את מספר ההתקשרויות בין הבעלים לגופים מחוץ לחברה כולל פגישות עם נציגי חברת החשמל או סוכניה, סוכנויות ממשלתיות.	פרוצדורות (מספר)
מספר הימים הקלנדריים הנדרשים לחבר את המחסן לחשמל.	זמן (ימים)

⁵⁵ משרד האוצר, טיוטת הצעות החלטה לממשלה במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018, 28 ביולי 2016.

⁵⁶ World Bank Group, [Doing Business: Methodology](#), Access: July 15, 2016.

⁵⁷ חיבור לרשת החשמל הוא חיבור קבוע, באורך של עד 150 מטר, המצריך להעבירו מעל לכביש בשטח ציבורי ללא טוויט רשת החשמל הפנימית.

⁵⁸ מחסן לאחסון מוצרים כללים כמו ספרים (ללא מזון וללא חומרים מסוכנים), בעל שתי קומות בשטח של כ-1,300 מ"ר, כאשר כל קומה בגובה של כ-3 מטר. המחסן יהיה ממוקם בפרברי העיר הגדולה ולא באזור כלכלי מיוחד. המחסן יבנה על שטח של כ-929 מ"ר. שווי המחסן יהיה שווה לחמישים פעמים ההכנסה הממוצעת לנפש.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

תיאור	פרמטר
עלות השלמת כל הפרוצדורות לחלק להכנסה הממוצעת לנפש. העלות כוללת תשלומים לבעלי מקצוע, אשר ישנה חובה להיעזר בהם (כמו עו"ד). העלות מחושבת ללא מע"מ.	העלות באחוזים מההכנסה לנפש
מדד המורכב ממספר וממשך הפסקות החשמל, הכלים בהם חברת החשמל משתמשת למעקב אחר הפסקות חשמל והחזרות החשמל, מעקב הרגולטור על החברה, ההשקעה הכספית במניעת הפסקות חשמל ושקיפות התעריפים.	אמינות האספקה ושקיפות התעריפים (8-0)
עלות החשמל לקילו וואט לשעה, בסנטיים אמריקאים	עלות החשמל

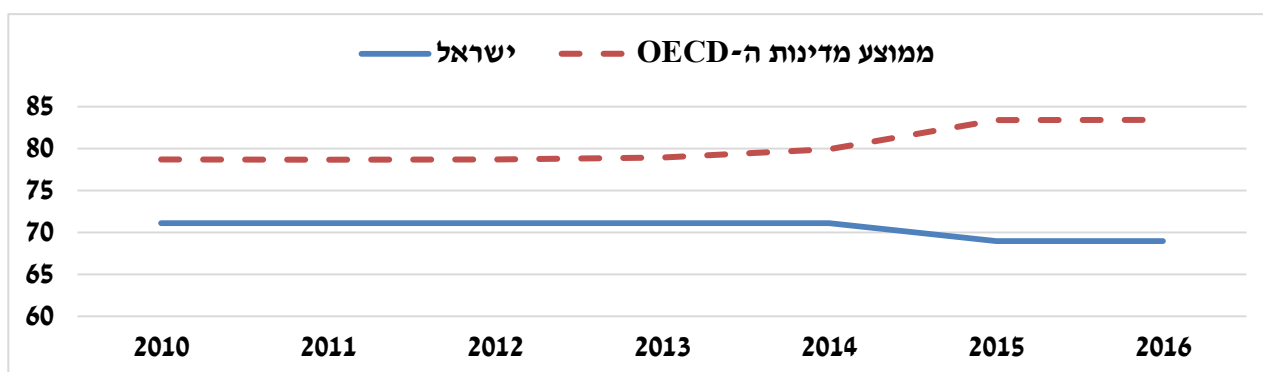
בלוח 13 להלן הציון לפי הפרמטרים השונים המרכיבים את מדד העבודה עם אישורי הבנייה, הציון הכללי והדירוג של ישראל ושל ממוצע מדינות ה-OECD.

לוח 13 - דירוג וציון ישראל ומדינות ה-OECD במדד חיבור לרשת החשמל (לפי פרמטרים, 2016)⁵⁹

ממוצע ה-OECD	ישראל	פרמטר
4.8	6	פרוצדורות (מספר)
77.2	102	זמן (ימים)
81.3%	11.6%	העלות (באחוזים מההכנסה לנפש)
7.2	5	אמינות האספקה ושקיפות התעריפים (8-0)
16.5	14.3	עלות החשמל (קילו וואט לשעה בסנטיים)
83.4	69.0	ציון התחברות לרשת החשמל
36.9	91	דירוג עולמי בהתחברות לרשת החשמל

מהנתונים עולה כי ישראל מדורגת במקום ה-91 בעולם בחיבור לרשת החשמל. ציונה במדד זה הוא 69.0 לעומת ציון של 83.4 בממוצע ה-OECD. בישראל יש יותר פרוצדורות בתהליך החיבור לרשת החשמל, והחיבור לוקח זמן רב יותר (102 ימים לעומת 77.2 ימים בממוצע מדינות ה-OECD). עלות החיבור בישראל (11.6% מההכנסה לנפש) נמוכה מהעלות במדינות ה-OECD (81.3% מההכנסה לנפש). עוד עולה כי רמת האמינות של אספקת החשמל נמוכה יותר בישראל מאשר בממוצע מדינות ה-OECD. עם זאת, עלות החשמל נמוכה יותר מהעלות הממוצעת במדינות ה-OECD. בתרשים 7 להלן התפתחות ציון מדד חיבור לרשת החשמל בישראל ובמדינות ה-OECD.

תרשים 7 – התפתחות ציון מדד חיבור לרשת החשמל בישראל ובמדינות ה-OECD (2005-2016)⁶⁰

⁵⁹ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

⁶⁰ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

מהנתונים בתרשים עולה כי הציון של ישראל ירד במהלך השנים האחרונות מכ-71.1 בין שנת 2010 לשנת 2013 לכ-69.0 בשנים 2015 ו-2016, זאת לעומת עלייה בציון של מדינות ה-OECD.

2.5. שכלול שוק האשראי

2.5.1. שכלול שוק האשראי במדד קלות עשיית העסקים

מדד קלות עשיית העסקים בוחן את הזכויות המשפטיות של לווים ומלווים ואת הנגישות לנתוני האשראי של הלווים. בלוח 14 להלן הרכב המדד לפי הפרמטרים השונים.

לוח 14 – תיאור הפרמטרים של מדד שכלול שוק האשראי במדד קלות עשיית העסקים (2016)⁶¹

תואר	פרמטר
מדד האומדן את ההגנה על הזכויות המשפטיות של הלווים והמלווים בתהליכי מימוש ביטחונות ואת ההגנה על אשראי מבוטח בתהליכי חדלות פירעון. המדד נקבע בין השאר על סמך השאלות הבאות: האם ישנה אחידות בנוגע לביטחונות? האם ניתן לתת ביטחונות כלליים? האם ניתן לתת ביטחונות עבור נכסים עתידיים (כמו תזרים מזומנים)? האם קיים רישום ממשלתי של הביטחונות? האם סדר הנשייה ⁶² נותן קדימות לחובות מבוטחים על פני מיסים ושכר? האם ניתן להגיע להסדרים מחוץ לבית המשפט?	מדד חוזק הזכויות המשפטיות (12-0)
כמות המידע שניתן לקבל במסגרת נתוני אשראי, כאשר ככול שניתן לקבל יותר מידע כך הציון במדד גבוה יותר. המדד נקבע בין השאר על סמך השאלות הבאות: האם ישנם נתוני אשראי גם בעבור פרטים וגם בעבור חברות? האם יש נתוני אשראי שליליים? האם יש נתוני אשראי חיוביים? האם יש נתוני אשראי של מעל לשנתיים? האם יש נתוני אשראי גם על הלוואות קטנות? האם יש גישה אינטרנטית לנתונים? האם ישנן סוכנויות אשר מספקות דירוג מפורט?	מדד כמות נתוני האשראי (8-0)
מספר היחידים (מעל גיל 15) והחברות אשר נתוני האשראי שלהם נמצאים בסוכנות נתוני האשראי הגדולה ביותר מכלל האוכלוסייה.	כיסוי האוכלוסייה בסוכנויות נתוני האשראי פרטיות (ב-% מכלל האוכלוסייה)
מספר היחידים (מעל גיל 15) והחברות אשר נתוני האשראי שלהם נמצאים במאגר נתוני האשראי הציבורי מכלל האוכלוסייה.	כיסוי האוכלוסייה ברישום נתוני האשראי הציבורי (ב-% מכלל האוכלוסייה)

בלוח 15 להלן הציון לפי הפרמטרים השונים המרכיבים את מדד הגישה לאשראי, הציון הכללי והדירוג של ישראל ושל ממוצע מדינות ה-OECD.

לוח 15 - דירוג וציון ישראל ומדינות ה-OECD במדד שכלול שוק האשראי (לפי פרמטרים, 2016)⁶³

פרמטר	ישראל	ממוצע ה-OECD
מדד חוזק הזכויות המשפטיות (12-0)	6	5.9
מדד כמות נתוני האשראי (8-0)	7	6.5

⁶¹ World Bank Group, [Doing Business: Methodology](#), Access: July 15, 2016.

⁶² סדר קדימות החזר החובות לנושים בהליכי פירוק וכינוס נכסים (כך למשל נושים מבוטחים קודמים לנושים רגילים).

⁶³ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

ממוצע ה-OECD	ישראל	פרמטר
13.8%	0%	כיסוי האוכלוסייה בסוכנויות נתוני האשראי פרטיות (ב-% מכלל האוכלוסייה)
64.7%	67.5%	כיסוי האוכלוסייה ברישום נתוני האשראי הציבורי (ב-% מכלל האוכלוסייה)
61.8	65.0	ציון שכלול שוק האשראי
55.0	42	דירוג עולמי בשכלול שוק האשראי

מהנתונים בלוח עולה כי ישראל מדורגת במקום ה-42 בעולם והציון של ישראל בתהליכי שכלול שוק אשראי הוא 65.0 לעומת ציון של 61.8 בממוצע ה-OECD. בישראל, הזכויות המשפטיות של בעלי הבטוחות גבוה יותר מממוצע מדינות ה-OECD ונתוני האשראי של המלווים מפורטים יותר. בשנת 2014, עודכן המדד של הגישה לאשראי ועל כן אין אנו מציגים את נתוני התפתחות הגישה לאשראי.

2.5.2. החלטות הממשלה להגדלת התחרות בשוק האשראי

בשנים האחרונות הממשלה פעלה להגדלת התחרות בשוק האשראי. בין פעולותיה ניתן למנות את ההחלטות הבאות:⁶⁴

- החלטת ממשלה מס' 344 מיום 5 באוגוסט 2015 בדבר הגדלת מקורות המימון של חברות נותנות אשראי.
- החלטת ממשלה מס' 343 מיום 5 באוגוסט 2015 בדבר הגדלת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי על-ידי הקמת מאגר מרכזי לנתוני אשראי.
- החלטת ממשלה מס' 1850 במסגרת התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018 בדבר הגברת התחרות והסדרת האשראי הקמעונאי.⁶⁵ ההחלטה קבעה כי הממשלה תתמוך באופן עקרוני, עם מספר שינויים, בתזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים (תיקון) התשע"ו-2016, עם כמה שינויים. תזכיר החוק עוסק בכרטיסי חיוב. כמו כן, ההחלטה קבעה כי הממשלה גם תתמוך באופן עקרוני, עם כמה שינויים, בתזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותי אשראי ופיקדון), התשע"ו-2016 שעוסק בהסדרת נותני שירותי מטבע ובהסדרת נותני אשראי ונותני שירותי פיקדונות.
- החלטת ממשלה מס' 1846 במסגרת התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018 בדבר הגברת התחרות באשראי הצרכני באמצעות הסדרת עיסוק בפלטפורמות P2P.⁶⁶ ההחלטה מבקשת להסדיר את תחום הפלטפורמות האינטרנטיות שעוסקות בתיווך באשראי בין לווים למלווים.

2.5.3. הצעות גופים מרכזיים לתיקונים בחקיקה בנושא שכלול שוק האשראי

התאחדות התעשיינים⁶⁷

לפי עמדת התאחדות התעשיינים, יש לאמץ את המלצת ועדת שטרם לאסור על הבנקים למנוע שעבוד שני של נכס לצורך קבלת אשראי. כיום, הבנקים מונעים, בחלק מהמקרים, לשעבד את הנכס לגורם משני, גורם העשוי למנוע אשראי מגופים חוץ בנקאיים.

⁶⁴ עמיחי פישר, ראש תחום חברה וממשל, האגף לתכנון מדיניות, משרד ראש הממשלה, דוא"ל, 31 באוגוסט 2016.

⁶⁵ מזכירות הממשלה, התכנית הכלכלית ותקציב המדינה לשנים 2017-2018 – החלטות הממשלה מיום ה-11 באוגוסט 2016; משרד האוצר, טיוטת הצעות החלטה לממשלה במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018, 28 ביולי 2016.

⁶⁶ מזכירות הממשלה, התכנית הכלכלית ותקציב המדינה לשנים 2017-2018 – החלטות הממשלה מיום ה-11 באוגוסט 2016; משרד האוצר, טיוטת הצעות החלטה לממשלה במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018, 28 ביולי 2016.

⁶⁷ אביב חצבני, התאחדות התעשיינים, הקושי בעשיית עסקים בישראל – התייחסות התאחדות התעשיינים, התקבל: 1 בספטמבר 2016.

כמו כן, התאחדות התעשיינים מבקשת לאמץ את המלצת רשות ניירות ערך לבטל את הצורך בפרסום דוחות רבעוניים בחברות ציבוריות קטנות ובינוניות. לעמדתה, הצעה זו עשויה להביא להקטנת הנטל ועלות הדיווח ולהעלאת האטרקטיביות של גיוס הון בבורסה.

לשכת יועצי מס בישראל⁶⁸

לפי לשכת יועצי המס, עמלות הסליקה עמדו על כ-1.5% מהעסקאות באשראי, כאשר העמלות עבור עסקים קטנים ובינוניים גבוהות יותר ועומדת על בין 2% ל-4%. לעמדת הלשכה יש להגביר את התחרות בתחום הסליקה, במטרה להביא לירידה בגובה העמלות.

2.6. הגנה על בעלי מניות מיעוט ושלטון תאגידי

2.6.1. הגנה על בעלי מניות מיעוט ושלטון תאגידי במדד קלות עשיית העסקים

מדד קלות עשיית העסקים בוחן את איכות השלטון התאגידי והגנה על בעלי מניות מיעוט. בלוח 16 להלן הרכב המדד לפי הפרמטרים השונים.

לוח 16 – תיאור הפרמטרים של שלטון תאגידי והגנה על בעלי מניות במדד קלות עשיית העסקים (2016)⁶⁹

תיאור	פרמטר
המדד מורכב ממדד חובות הגילוי לעסקאות, מדד גבולות האחריות של ההנהלה ומדד הקבלות בתביעה של בעלי מניות המיעוט.	מדד הגנה על זכויות המיעוט
מדד האומד את מידת חובת הגילוי, בין השאר באמצעות השאלות: איזו יחידה בתאגיד מספקת אישור לעסקה בה יש ניגוד עניינים? ⁷⁰ האם נדרש אישור של יחידה (כמו רואה חשבון) חיצונית לארגון לעסקה בה יש ניגוד עניינים?	מדד חובות גילוי לעסקאות
מדד האומד את גבולות האחריות של ההנהלה, בין השאר באמצעות השאלות: האם בעלי מניות המיעוט יכולים לתבוע דירקטורים? האם הם יכולים לתבוע את בעל השליטה? האם הם יכולים לתבוע את המנכ"ל?	מדד גבולות האחריות של ההנהלה
המדד בודק את יכולתו של בעל מניות המיעוט להשיג מידע לצורך תביעה בנוגע לעסקה בניגוד עניינים, בין השאר באמצעות השאלות: האם בעל המניות רשאי לדרוש מסמכים? אילו מסמכים הוא רשאי לדרוש? מהי מידת ההוכחה הנדרשת כדי לזכות בתביעה? האם ניתן לממן הוצאות בית משפט על חשבון החברה?	מדד הקלות בתביעת ההנהלה
המדד מורכב ממדד זכויות בעלי המניות, מדד השליטה והפיקוח התאגידי ומדד השקיפות התאגידי.	מדד כוחם של בעלי המניות
המדד בודק את זכויות בעלי המניות, בין השאר באמצעות השאלות הבאות: האם מכירה של יותר מ-50% מרכוש החברה דורשת אישור בעלי המניות? האם למיעוט בעלי מניות יש זכות לזמן אסיפת בעלי מניות? האם בעלי המניות מודעים להנפקת מניות חדשה? האם מינוי מבקר דורש אישור של בעלי המניות?	מדד זכויות בעלי המניות

⁶⁸ גיתית שלומי, לשכת יועצי מס בישראל, עמדתנו בעניין מדד קלות עשיית עסקים בישראל, 1 באוגוסט 2016.

⁶⁹ World Bank Group, [Doing Business: Methodology](#), Access: July 15, 2016.

⁷⁰ מוקרה טיפוסי של ניגוד עניינים: מר ג'ימס אוחו ב-60% מחברה א' וממנה שני דירקטורים מתוך חמישה דירקטורים. מר ג'ימס אוחו ב-90% בחברה ב'. חברה ב' נאלצה למכור חלק גדול מהפעילות שלה. מר ג'ימס מוציע לחברה א' לרכוש צי משאיות שאינו בשימוש של חברה ב'. המחיר המוצע גבוה ב-10% ממחיר השוק. חברה א' מיישמת את העסקה. חברה א' נפגעה מהרכישה, ובעלי מניות תובעים את מר ג'ימס על אישור העסקה.

תיאור	פרמטר
המדד בודק את השליטה והפיקוח התאגידי הפנימי, בין השאר באמצעות השאלות: האם המנכ"ל יכול להיות חבר דירקטוריון? האם הדירקטוריון חייב לכלול דירקטורים עצמאיים? האם ניתן לבטל מינוי של דירקטור לפני תום הקדנציה שלו? האם רוכש של החברה חייב להציע רכישה גם של מניות המיעוט?	מדד השליטה והפיקוח התאגידי
המדד בודק את מידת השקיפות התאגידית, בין השאר באמצעות השאלות: האם החברה חייבת בגילוי בעלי המניות העיקריים (מעל 5%)? האם החברה חייבת בגילוי פרטים על חברי הדירקטוריון? האם החברה חייבת בהודעה מראש על אסיפת בעלים? האם בעלי אחזקות מיעוט רשאים לעלות נושאים לסדר היום בפגישת בעלי מניות?	מדד השקיפות התאגידית

בלוח 17 להלן הציון לפי הפרמטרים השונים המרכיבים את מדד הגישה לאשראי, הציון הכללי והדירוג של ישראל ושל ממוצע מדינות ה-OECD.

לוח 17 – דירוג וציון ישראל ומדינות ה-OECD במדד שלטון תאגידי (לפי פרמטרים, 2016)⁷¹

ממוצע ה-OECD	ישראל	פרמטר
6.4	7.3	מדד הגנה על זכויות המיעוט
6.5	7	מדד חובות גילוי לעסקאות
6.5	7	מדד גבולות האחריות של ההנהלה
7.2	9	מדד הקלות בתביעת ההנהלה
6.5	6.3	מדד השלטון התאגידי
7.3	7	מדד זכויות בעלי המניות
5.7	4	מדד השליטה והפיקוח התאגידי
6.4	8	מדד השקיפות התאגידית
64.0	73.3	ציון הגנה על בעלי המניות ושלטון תאגידי
41.4	8	דירוג הגנה על בעלי המניות ושלטון תאגידי

מהנתונים בלוח עולה כי ישראל מדורגת במקום ה-8 בעולם בהגנה על בעלי מניות מיעוט ושלטון תאגידי. הציון של ישראל במדד זה הוא 73.3 לעומת ציון של 64.0 בממוצע ה-OECD. בישראל מדד ההגנה על זכויות בעלי המיעוט גבוה מממוצע ה-OECD ומדד השלטון התאגידי נמוך יותר. בשנת 2014 עודכנה שיטת המדידה ועל כן אין אנו מציגים את ההתפתחות של מדד זה.

2.7. תשלום מיסים

2.7.1. תשלום מיסים במדד קלות עשיית העסקים

מדד קלות עשיית העסקים בוחן את מספר תשלומי המיסים ואת גובהם שחברה בינונית נאלצת לשלם מדי שנה. בלוח 18 להלן הרכב המדד לפי הפרמטרים השונים.

⁷¹ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

לוח 18 – תיאור הפרמטרים של קלות תשלום מיסים במדד קלות עשיית העסקים (2016)⁷²

תיאור	פרמטר
מספר תשלומי המיסים ⁷³ שחברה בינונית ⁷⁴ נדרשת לשלם בשנת פעילות. כולל מע"מ, מס רכישה ומיסי מעסיקים. תשלומי מיסי עובדים (כמו מס הכנסה) נספרים גם הם במקרה והמעסיק הוא שמדווח עליהם. כאשר מספר מיסים משולמים באותו טופס הם נספרים כתשלום אחד.	מספר תשלומים בשנה
משך זמן ההשקעה במילוי הטפסים והתשלום של מס חברות, מע"מ (או מס רכישה) ומיסי עבודה (כולל מס הכנסה, ותשלומים לביטוח לאומי). זמן ההשקעה כולל את זמן איסוף המידע, השלמת כל הטפסים והמתנה בתור.	משך זמן התשלום (בשעות בשנה)
שיעור המס האפקטיבי (המס בפועל ולא המס הסטטוטורי) ששולם בשנת 2014. השיעור אינו כולל מיסים אשר החברה רק אספה אותם אך לא הייתה חייבת בהם (מס הכנסה לדוגמה). כולל מיסי חברות, מיסי ביטוח לאומי וביטוח בריאות, מיסי רכוש, מיסי דיבידנד, מיסי העברת כספים, מיסי רכב ועוד. המדד מפרט את שיעור המס על רווחים, על עובדים וזכויות עובדים ומיסים אחרים גם בנפרד.	שיעור המס הכולל (ב-% מהרווח)

בלוח 19 להלן הציון לפי הפרמטרים השונים המרכיבים את מדד הגישה לאשראי, הציון הכללי והדירוג של ישראל ושל ממוצע מדינות ה-OECD.

לוח 19 – דירוג וציון ישראל ומדינות ה-OECD במדד תשלום מיסים (לפי פרמטרים, 2016)⁷⁵

ממוצע ה-OECD	ישראל	פרמטר
11	33	מספר תשלומים בשנה
178.1	235	משך זמן התשלום (בשעות בשנה)
41.1%	30.6%	שיעור המס הכולל (ב-% מהרווח)
15%	23.6%	שיעור המס על רווחים (ב-% מהרווח)
23.9%	5.6%	שיעור המס על עובדים וזכויות (ב-% מהרווח)
1.8%	1.4%	שיעור המיסים האחרים (ב-% מהרווח)
81.4	71.7	ציון תשלום המיסים
52.7	103	דירוג תשלום מיסים

מהנתונים בלוח עולה כי ישראל מדורגת במקום ה-103 בעולם בקלות בתשלומי מיסים ובגובהם. הציון של ישראל במדד זה הוא 71.7 לעומת 81.4 במדינות ה-OECD. מספר התשלומים בישראל הוא 33 בשנה לעומת 11 בשנה בממוצע במדינות ה-OECD ומשך הזמן המוקדש לתשלום מיסים בישראל הוא 235 שעות לעומת 178.1 שעות

⁷² World Bank Group, [Doing Business: Methodology](#), Access: July 15, 2016.

⁷³ מספר תשלומי המיסים בשנה, כאשר למיסים בעלי שמות שונים או/ו מיסים של סוכנויות ממשלתיות שונות נספרים בנפרד.

⁷⁴ חברה בערבון מוגבל אשר החלה לפעול בשנת 2013, בעיר העסקים הראשית. בבעלות החברה בשנת 2014, קרקע, מבנה, מכונות, ציוד משרדי, מחשבים ומשאית אחת והיא שוכרת משאית נוספת. לחברה 60 עובדים ומחזור של 1,050 פעמיים ההכנסה הממוצעת לנפש בשנה. החברה הפסידה במהלך שנת הפעילות הראשונה שלה, ונהנות מרווח שולי של כ-20% על המוצרים שהיא מוכרת.

⁷⁵ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

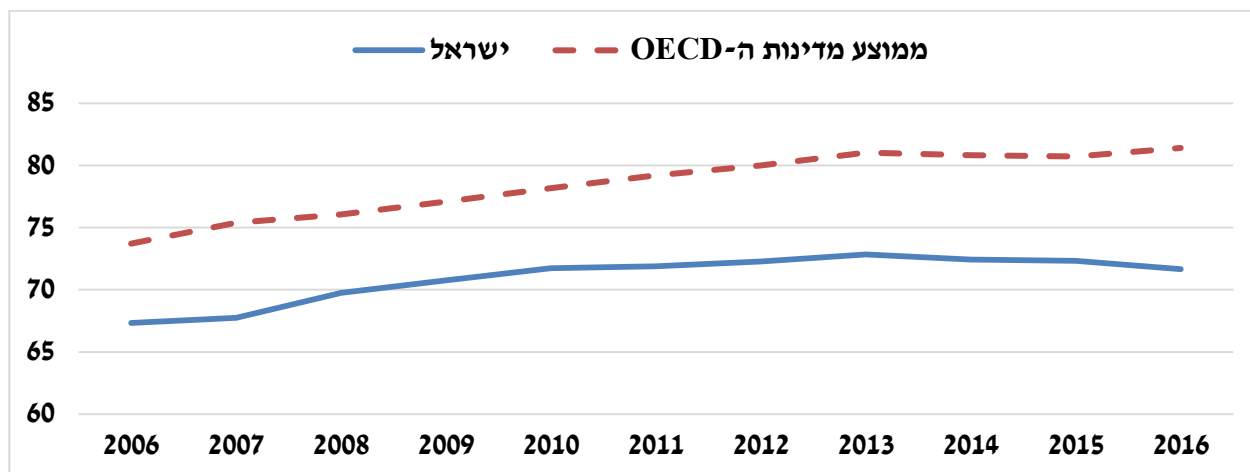

בממוצע במדינות ה-OECD. שיעור המס האפקטיבי בישראל עבור הכנסות בשנת 2014 עמד על 30.6% לעומת 41.1% במדינות ה-OECD.

יש לציין כי לפי עמדת לשכת יועצי המס בישראל, ישנה טעות בחישוב שיעור המס הכולל, כפי שהוא מחושב על ידי הבנק העולמי. לפי הלשכה, המתודולוגיה המפורטת קובעת כי יש לקחת בחשבון את כל ההפרשות הסוציאליות, כולל הפרשות לפנסיה. לדבריהם, הנתונים לגבי ישראל אינם מתחשבים בחלק מההפרשות ובחלק אחר אינם מתחשבים בשיעורי ההפרשה בפועל. כלומר, שיעור המס הכולל גבוה מהנתון המפורסם.⁷⁶

בתרשים 8 להלן התפתחות ציון מדד קלות תשלום המיסים וגובה בישראל ובמדינות ה-OECD בשנים האחרונות.

תרשים 8 - התפתחות ציון מדד תשלום מיסים בישראל ובמדינות ה-OECD (2005-2016)⁷⁷

מהנתונים בתרשים עולה כי הציון של ישראל בתשלום מיסים עלה בשנים 2014-2016 בדומה לציון זה בממוצע מדינות ה-OECD. עם זאת בשנים 2015 ו-2016 חלה ירידה בציון במדד זה.

2.7.2. החלטות הממשלה להקלה בתשלום מיסים

בשנים האחרונות הממשלה פעלה להקלה בתשלום המיסים. בין פעילותה ניתן למנות את החלטות הממשלה הבאות:⁷⁸

- החלטת ממשלה מס' 1881 במסגרת התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018 בדבר שינויים במשטר המס.⁷⁹ במסגרת החלטה זו, שינויים בחישוב המס להכנסה חייבת ליחיד והקטנת שיעור מס החברות.
- החלטת ממשלה מס' 1859 במסגרת התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018 בדבר הגברת אטרקטיביות המשק הישראלי להשקעות.⁸⁰ במסגרת החלטה זו מוצעים שינויים במיסוי קניין רוחני ושינויים בחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959.

⁷⁶ גיתית שלומי, לשכת יועצי מס בישראל, עמדתנו בעניין מדד קלות עסקים בישראל, 1 באוגוסט 2016.

⁷⁷ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

⁷⁸ עמיחי פישר, ראש תחום חברה וממשל, האגף לתכנון מדיניות, משרד ראש הממשלה, דוא"ל, 31 באוגוסט 2016.

⁷⁹ מזכירות הממשלה, התכנית הכלכלית ותקציב המדינה לשנים 2017-2018 – החלטות הממשלה מיום ה-11 באוגוסט 2016; משרד האוצר, [טיטות הצעות החלטה לממשלה במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018](#), 28 ביולי 2016.

⁸⁰ מזכירות הממשלה, התכנית הכלכלית ותקציב המדינה לשנים 2017-2018 – החלטות הממשלה מיום ה-11 באוגוסט 2016; משרד האוצר, [טיטות הצעות החלטה לממשלה במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018](#), 28 ביולי 2016.

2.7.3. הצעות גופים מרכזיים לתיקונים בחקיקה בנושא הקלה בתשלום מיסים

התאחדות התעשיינים⁸¹

- **ביטול תשלום מע"מ בייבוא לשם ייצוא:** כיום מפעל אשר מייבא חומרי גלם מחו"ל משלם עליו מע"מ בעת שחרורו מהנמל. כאשר חומרי הגלם משמשים לייצור מוצרים לייצוא, רשות המיסים מזכה את המפעל על תשלום המע"מ אחרי כ-30 ימים ולעיתים אף יותר, שכן היצוא פטור ממע"מ. ההפרש בימים בין התשלום להחזר, דורש אשראי, אשר מימונו מגיע מהתעשיין. ההתאחדות מציע לגבש הסדר בו תשלום המע"מ נדחה (כך שלא ישולם בפועל) למפעלים אשר מייצאים באופן קבוע.
- **הקלה על יצואנים עקיפים:** יצואן עקיף הוא מפעל אשר מייצר חומרי גלם ומוצרי ביניים עבור מפעל מייצא. על פי החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959, בתנאים מסוימים רשאי גם היצואן העקיף ליהנות מהטבות החוק. עם זאת, כיום ישנו קושי להשיג את האישורים מהמפעל המייצא, בשל מורכבות הטפסים והעלות הכרוכה במילויים. התאחדות התעשיינים ממליצה להקל על התהליך להכרה ואישור ביצואן עקיף.
- **מע"מ על בסיס מזומן:** כיום מפעלים בעלי מחזור של עד 3.5 מיליון ש"ח משלמים מע"מ למדינה רק לאחר קבלת תשלום מהלקוח (ולא בחודש העוקב לעסקה). התאחדות התעשיינים ממליצה להרחיב את ההסדר למפעלים בעלי מחזור של עד 15 מיליון ש"ח.

לשכת יועצי מס בישראל⁸²

- מערכת תשלום המס רוויה בתהליכים בירוקרטיים שנוצרו במשך שנים, כך שהיא מלאה בפרוצדורות, טפסים ואישורים. כדי לקצר את הזמן אותו מקדישים עסקים לתשלום מיסים, ממליצה לשכת יועצי המס:
- **אישורים חדשים:** יש לבחון כל טופס או פרוצדורה חדשה גם במונחי זמן משוער למילוי.
 - **דוח ללא נייר:** כיום רשות המיסים מגדירה את התהליך בו יוגשו דוחות מקוונים בשנת 2017. לשכת יועצי המס מברכת תהליך זה אך קובעת כי יש להבטיח כי התהליך לא יקשה על הגשת הדוחות.

2.8. מסחר ביו לאומי

2.8.1. מסחר בין-לאומי במדד קלות עשיית העסקים

מדד קלות עשיית העסקים בוחן את הזמן ואת העלות של מסחר בינלאומי. המדד מבוסס על העלות ועל הזמן הנדרש בשביל לייצא ולייבא סחורות. בלוח 20 להלן הרכב המדד לפי הפרמטרים השונים.

לוח 20 – תיאור הפרמטרים של קלות במסחר בין-לאומי במדד קלות עשיית העסקים (2016)⁸³

תיאור	פרמטר
משך הזמן של השלמת מסמכים לייצוא ומשך הזמן המוקדש למעבר גבול.	זמן לייצוא
משך הזמן בו לוקח להשלים את כל המסמכים הנדרשים מכל הסוכנויות הממשלתיות לייצוא סחורה בשעות. משך הזמן כולל השגת, הכנת והגשת כל המסמכים והאישורים במדינת המקור ובמדינת היעד.	השלמת מסמכים לייצוא (בשעות)

⁸¹ אביב חצבני, התאחדות התעשיינים, הקושי בעשיית עסקים בישראל – התייחסות התאחדות התעשיינים, התקבל: 1 בספטמבר 2016.

⁸² גייתית שלומי, לשכת יועצי מס בישראל, עמדתנו בעניין מדד קלות עשיית עסקים בישראל, 1 באוגוסט 2016.

⁸³ World Bank Group, [Doing Business: Methodology](#), Access: July 15, 2016.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

תיאור	פרמטר
משך הזמן בו לוקח להעביר סחורה לייצוא בגבול בשעות. כוללת הצהרות למכס, בדיקות מכס, בדיקות של סוכנויות ממשלתיות אחרות, טיפול בנמל ⁸⁴ וטיפול בכל המסמכים הנדרשים.	מעבר גבול לייצוא סחורות (בשעות)
העלות של השלמת מסמכים לייצוא והעלות למעבר הסחורה בגבול.	עלות לייצוא
העלות של השלמת כל המסמכים הנדרשים מכל הסוכנויות הממשלתיות לייצוא סחורה. העלות כוללת את העלות להשגת, להכנת ולהגשת כל המסמכים והאישורים במדינת המקור ובמדינת היעד.	השלמת מסמכים לייצוא (בדולר)
העלות להעברת סחורה בגבול. בדיקות מכס, בדיקות של סוכנויות ממשלתיות אחרות, טיפול בנמל וטיפול בכל המסמכים הנדרשים.	מעבר גבול לייצוא סחורות (בדולר)
משך הזמן של השלמת מסמכים לייבוא ומשך הזמן המוקדש למעבר גבול.	זמן לייבוא
משך הזמן בו לוקח להשלים את כל המסמכים הנדרשים מכל הסוכנויות הממשלתיות לייבוא סחורה בשעות. משך הזמן כולל השגת, הכנת והגשת כל המסמכים והאישורים במדינת המקור ובמדינת היעד.	השלמת מסמכים לייבוא (בשעות)
משך הזמן בו לוקח להעביר סחורה מיובאת בגבול בשעות. כולל הצהרות למכס, בדיקות מכס, בדיקות של סוכנויות ממשלתיות אחרות, טיפול בנמל וטיפול בכל המסמכים הנדרשים.	מעבר גבול לייבוא סחורות (בשעות)
העלות של השלמת מסמכים לייבוא והעלות למעבר הסחורה בגבול.	עלות לייבוא
העלות של השלמת כל המסמכים הנדרשים מכל הסוכנויות הממשלתיות לייבוא סחורה. העלות כוללת את העלות להשגת, להכנת ולהגשת כל המסמכים והאישורים במדינת המקור ובמדינת היעד.	השלמת מסמכים לייבוא (בדולר)
העלות להעברת סחורה מיובאת בגבול. בדיקות מכס, בדיקות של סוכנויות ממשלתיות אחרות, טיפול בנמל וטיפול במסמכים הנדרשים.	מעבר גבול לייבוא סחורות (בדולר)

בלוח 21 להלן הציון לפי הפרמטרים השונים המרכיבים את מדד המסחר הבינלאומי, הציון הכללי והדירוג של ישראל ושל ממוצע מדינות ה-OECD.

לוח 21 – דירוג וציון ישראל ומדינות ה-OECD במדד מסחר בין-לאומי (לפי פרמטרים, 2016)⁸⁵

ממוצע ה-OECD	ישראל	פרמטר	
4.5	13.0	זמן השלמת מסמכים לייצוא (בשעות)	ייצוא
14.9	36.0	זמן מעבר גבול לייצוא סחורות (בשעות)	
\$ 37.2	\$ 73.0	עלות השלמת מסמכים לייצוא (בדולר)	
\$ 165.9	\$ 150.0	עלות מעבר גבול לייצוא סחורות (בדולר)	
4.2	44.0	זמן השלמת מסמכים לייבוא (בשעות)	ייבוא
10.2	64.0	זמן מעבר גבול לייבוא סחורות (בשעות)	
\$ 28.4	\$ 70.0	עלות השלמת מסמכים לייבוא (בדולר)	
138.8	\$ 307.0	עלות מעבר גבול לייבוא סחורות (בדולר)	
93.0	82.9	ציון פתיחות לסחר בין-לאומי	
26.4	58	דירוג פתיחות לסחר בין-לאומי	

⁸⁴ הנמל הגדול והמשמעותי ביותר במשק.

⁸⁵ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

מהנתונים בלוח עולה כי ישראל מדורגת במקום ה-58 בעולם בקלות לעשיית מסחר בין-לאומי. הציון של ישראל במדד זה הוא 82.9 לעומת 93.0 בממוצע מדינות ה-OECD. זמן השלמת מסמכים לייצוא וזמן מעבר גבול לייצוא מסתכמים לכ-49 שעות לעומת כ-19.4 שעות במדינות ה-OECD, וזמן השלמת מסמכים לייבוא וזמן מעבר גבול לייבוא מסתכמים לכ-108 שעות לעומת כ-14.4 שעות במדינות ה-OECD. עוד עולה כי העלות להשלמת מסמכים והעלות מעבר גבול לסחורה מיוצאת מסתכמת לכ-223 דולר לעומת כ-203.1 דולר במדינות ה-OECD והעלות להשלמת מסמכים והעלות מעבר גבול לסחורה מיובאת מסתכמת לכ-377 דולר לעומת כ-170.8 דולר במדינות ה-OECD.

בשנת 2014, עודכנה המתודולוגיה של פתיחות לסחר הבין-לאומי ועל כן אין אנו מציגים את התפתחות מדד זה לאורך השנים.

2.8.2. החלטות הממשלה להקלה בתהליכי ייבוא וייצוא

בשנים האחרונות הממשלה פעלה להסדרה וייעול תהליכי היבוא והייצוא. בין פעילותה ניתן למנות את החלטות הממשלה הבאות:⁸⁶

- החלטת ממשלה מס' 2318 מיום 11 בדצמבר 2014 בדבר הגברת התחרות וייעול תהליכי האסדרה בתחום הייבוא.
- החלטת ממשלה מס' 338 מיום 5 באוגוסט 2015 בדבר הסרת חסמים לייבוא מזון רגיל.
- החלטת ממשלה מס' 1858 במסגרת התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018 בדבר הפחתת הנטל הרגולטורי ביבוא מוצרי חשמל.
- החלטת ממשלה מס' 1857 במסגרת התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018 בדבר שינוי מבני בענף התקינה. במסגרת ההחלטה זו בין השאר איזון הרכב ועדות התקינה, אימוץ תקינה בין-לאומית, ופתיחת שוק בדיקות הייבוא לתחרות
- החלטת ממשלה מס' 1854 מיום 11.8.2016 מסגרת התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018 בדבר הורדת יוקר מחיה בתחום מוצרי הצריכה. ההחלטה קובעת כי יש לתקן כמה סעיפים בחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014.

2.8.3. תוכניות שנתיות להפחתת הנטל הרגולטורי

כאמור, בהתאם להחלטת הממשלה 2118 מה-22 באוקטובר 2014 נקבע כי משרדי ממשלה יפרטו תוכנית להקלה בנטל הרגולטורי. במסגרת התוכניות השנתיות לשנת 2015 המשרדים האלו פעלו באופן על הקלה בייבוא מוצרים לישראל:⁸⁷

- **משרד הבריאות** - פתיחת שוק לייבוא מקביל של מוצרי תמרוקים. כך בין השאר המשרד פעל להתאמה של דרישות האיכות והבטיחות של ישראל לדרישות אירופאיות. במקביל לפתיחת שוק התמרוקים, המשרד פעל להפחתת הנטל הרגולטורי בתחום הציוד הרפואי, בין השאר על-ידי הפחתת משך הזמן לקבלת אישורי יבוא ואישורי יצוא.
- **משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים** - הקלות בתחום ייבוא מוצרי חשמל, בניהם פתיחת תחום הבדיקות של ניצול אנרגטי למעבדות פרטיות, התאמת תקנים לסטנדרטים אירופאים ועוד.

⁸⁶ עמיחי פישר, ראש תחום חברה וממשל, האגף לתכנון מדיניות, משרד ראש הממשלה, דוא"ל, 31 באוגוסט 2016.

⁸⁷ עמיחי פישר, ראש תחום חברה וממשל, האגף לתכנון מדיניות, משרד ראש הממשלה, דוא"ל, 31 באוגוסט 2016.

- **משרד החקלאות ופיתוח הכפר - הקלות בתחום רישוי חומרי הדברה ותכשירים כימיים לצמחים הצפויים להביא להקלה בייבוא ובייצוא.**

2.9. אכיפת חוזים

2.9.1. אכיפת חוזים במדד קלות עשיית העסקים

מדד קלות עשיית העסקים בוחן גם את טיב אכיפת החוזים. המדד מבוסס על הזמן והעלות לפתרון מחלוקות עסקיות בבית המשפט והזמן והעלות להוציא את ההחלטה לפועל. בלוח 22 להלן הרכב המדד לפי הפרמטרים השונים.

לוח 22 – תיאור הפרמטרים של יעילות אכיפת חוזים במדד קלות עשיית העסקים (2016)⁸⁸

תיאור	פרמטר
מספר הימים הקלנדרים לפתירת מחלוקות עסקיות ⁸⁹ בבית משפט. הספירה מתחילה מרגע הגשת התביעה לבית המשפט ומסתיימת בתשלום. הזמן מתחלק לשלושה, הזמן שלוקח להגיש ולהציג מסמכים לבית המשפט, זמן המשפט עצמו והזמן שלוקח עד לקבלת הסכום שנפסק (דרך מכירה על-ידי כונס נכסים או סוכנות ממשלתית אחרת).	זמן לאכיפת חוזים
העלות הכספית באחוזים מסך הסכום עליו יש מחלוקת. ⁹⁰ העלות כוללת עלויות בית משפט, עלויות אכיפת החלטת בית משפט דרך הסוכנות הממשלתית והעלות של הייצוג המשפטי.	עלות אכיפת חוזים
איכות הפרוצדורה המשפטית נאמדת, בין השאר, באמצעות השאלות הבאות: האם יש בית משפט מתמחה בנושאים מסחריים? האם יש בית משפט לתביעות קטנות? האם יש כלים למניעת הברחת נכסים? האם שיבוץ השופטים הוא רנדומלי ואוטומטי? האם ישנם סטנדרטים של תהליכים וזמן ניהול התהליכים? האם יש מדידת ביצועים במערכת המשפט? האם יש מערכת ניהול תיקים דיגיטלית? האם ניתן להגיש תביעות וטפסים באינטרנט? האם ניתן לשלם אגרות בית משפט אלקטרונית? האם יש מערכות אלטרנטיביות לתביעה משפטית כמו בוררות או מסודות אחרים? האם ישנם תמריצים כלכליים לפנות לבוררות?	איכות הפרוצדורה המשפטית

בלוח 23 להלן הציון לפי הפרמטרים השונים המרכיבים את מדד הגישה לאשראי, הציון הכללי והדירוג של ישראל ושל ממוצע מדינות ה-OECD.

לוח 23 – דירוג וציון ישראל ומדינות ה-OECD במדד אכיפת חוזים (לפי פרמטרים, 2016)⁹¹

ממוצע ה-OECD	ישראל	פרמטר
539.5	975	זמן אכיפת חוזה (ימים קלנדרים)
21.3%	25.3%	עלות אכיפת חוזה (באחוז מסכום התביעה)
11	14	איכות הפרוצדורה המשפטית (0-18)
67.9	59.8	ציון יעילות אכיפת חוזים
44.0	77	דירוג יעילות אכיפת חוזים

⁸⁸ World Bank Group, [Doing Business: Methodology](#), Access: July 15, 2016.

⁸⁹ מחלוקת בנושא כספי על סכום של פי 2 מהכנסה הממוצעת לנפש בשנה או 5,000 דולר, הגבוה ביניהם. הדיון נערך באזור הכלכלי הראשי בין מוכר וקונה אשר עסקיהם יושבים באזור הכלכלי הראשי.

⁹⁰ כאמור פעמיים ההכנסה הממוצעת או 5,000 דולר, הגבוה ביניהם.

⁹¹ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

מהנתונים בלוח עולה כי ישראל מדורגת במקום ה-77 בעולם באכיפת חוזים. הציון של ישראל במדד זה הוא 59.8 לעומת 67.9 במדינות ה-OECD. אכיפת חוזה אורכת כ-975 ימים לעומת כ-539.5 ימים במדינות ה-OECD והעלות היא 25.3% מסכום התביעה לעומת 21.3% במדינות ה-OECD. איכות הפרוצדורה המשפטית גבוהה יותר ועומדת על 14 (מתוך 18) לעומת 11 במדינות ה-OECD.

בשנת 2015, עודכנה שיטת המדידה ועל כן אין אנו מציגים את התפתחות של מדד אכיפת חוזים.

2.9.2. אכיפת חוזים בתוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018

כאמור, התוכנית הכלכלית לשנים 2017-2018, קבעה צעדים שונים להקלה בבירוקרטיה בישראל, זאת בין השאר כדי להביא לשיפור הדירוג של ישראל במדד הבין-לאומי לקלות עשיית העסקים וכדי לשפר את הפעילות הכלכלית בישראל.

החלטה 1855, סעיף 1 במסגרת התוכנית קובעת כי במטרה לייעל את עבודת בתי המשפט ולקצר את משך חי הטיפול בתיק יש לתקן את **חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963**, כך שערר על החלטות רשות המקרקעין יהיו בבית המשפט המחוזי ולא בוועדת הערר.⁹²

החלטה 1855, סעיף 2 במסגרת התוכנית קובעת כי במטרה לקצר את התהליכים בהוצאה לפועל יש לתקן את **חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967** בסעיף 20 העוסק במסלול המקוצר בהוצאה לפועל. במסלול המקוצר ההוצאה לפועל אקטיבית יותר ומנהלת את מירב התיק. גובה החוב המרבי במסלול המקוצר הוא 10,000 ש"ח והמסלול מוגבל לתקופה של 8 חודשים שאם בסופם החוב אינו נגבה, החוב עובר לתהליך גבייה רגיל. הוצע להרחיב את גובה החוב המרבי ל-50,000 ש"ח, וכאשר מדובר בתיק של תאגיד כנגד תאגיד להרחיב את הגובה עד ל-200,000 ש"ח. כמו כן להרחיב את ההגבלה בזמן ל-18 חודשים. על פי דברי ההסבר לטיטות התוכנית הכלכלית צעד זה ישפר את דירוג ישראל בארבעה מקומות.⁹³

2.9.3. הצעות גופים מרכזיים לתיקונים בחקיקה בנושא אכיפת חוזים

לשכת יועצי המס⁹⁴

לשכת יועצי המס בישראל מציעה להקים מוסד בוררות עסקית ולהקל על אכיפת הסכמים בדרך שלא תגדיל את הוצאות המשפט המוטלות על המבקש. יש לציין כי הלשכה מתנגדת לחלק מהמוצע בחוק ההסדרים בנושא אכיפת חוזים. לפי הלשכה, הטלת קנסות ואגרות תגרום לבעלי העסקים לחשוש מפניה לבתי המשפט שעשויה להטיל עליהם אגרות וקנסות, גורם העשוי להקשות על אכיפת חוזים.

2.10. תהליכי חדלות פירעון

2.10.1. תהליכי חדלות פירעון במדד קלות עשיית העסקים

מדד קלות עשיית העסקים בוחן את הזמן, העלות והתוצאה של תהליך חדלות פירעון של חברות מקומיות כמו גם את המסגרת המשפטית הקשורה בנזילות והסדרה מחדש של חברה בתהליכי חדלות פירעון. בלוח 24 להלן הרכב המדד לפי הפרמטרים השונים.

⁹² מזכירות הממשלה, התכנית הכלכלית ותקציב המדינה לשנים 2017-2018 – החלטות הממשלה מיום ה-11 באוגוסט 2016; משרד האוצר, [טיטות הצעות החלטה לממשלה במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018](#), 28 ביולי 2016.

⁹³ [טיטות הצעות החלטה לממשלה במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018](#), 28 ביולי 2016.

⁹⁴ גיתית שלומי, לשכת יועצי מס בישראל, [עמדתנו בעניין מדד קלות עשיית עסקים בישראל](#), 1 באוגוסט 2016.

לוח 24 – תיאור הפרמטרים של מדד תהליכי חדלות פירעון במדד קלות עשיית העסקים (2016)⁹⁵

תיאור	פרמטר
מספר השנים שעוברות מרגע חדלות הפירעון של חברה ⁹⁶ ועד התשלום לבעלי החוב. ערעורים ובקשות להערכה נלקחות בחשבון.	זמן (בשנים)
העלות נמדדת באחוזים מהחוב. העלות כוללת אגרות בית משפט, אגרות של הסוכנות המטפלת בתהליכי חדלות פירעון, שכר עו"ד, שכר שמאים וכדומה.	עלות (באחוזים מהחוב)
האם הארגון נמכר בשלמותו או פורק ליחידות אשר נמכרו בנפרד.	תוצאה
ההחזר לבעלי החוב המבוטחים. מבוסס על חישוב הערך הנוכחי של ההחזר (כלומר לוקח בחשבון גם את העלות וגם את הזמן). השיעור גם מתחשב בבילאי של נכסים.	שיעור ההחזר לבעלי חוב מבוטחים
המדד אומד את תחכום מערכת חדלות הפירעון. המדד מבוסס על טיב ההליכים, ניהול נכסי החייב עד ההכרעה ומההכרעה, האפשרות לארוך ארגון מחדש לחובות ושיתוף הנושים בהחלטות.	מדד חוזקה של מסגרת חדלות הפירעון

בלוח 25 להלן הציון לפי הפרמטרים השונים המרכיבים את מדד הגישה לאשראי, הציון הכללי והדירוג של ישראל ושל ממוצע מדינות ה-OECD.

לוח 25 – דירוג וציון ישראל ומדינות ה-OECD במדד תהליכי חדלות פירעון (לפי פרמטרים, 2016)⁹⁷

ממוצע ה-OECD	ישראל	פרמטר
1.8	2	זמן (בשנים)
9.2%	23%	עלות (באחוזים מהחוב)
0.8	1	תוצאה (אחד אם הארגון נמכר בשלמותו)
70.7	62.1	שיעור ההחזר לבעלי חוב מבוטחים (אגורות על כל שקל)
12	12.5	מדד חוזקה של מסגרת חדלות הפירעון (0-16)
75.4	72.5	ציון איכות תהליכי חדלות פירעון
26.4	29	דירוג איכות תהליכי חדלות פירעון

מהנתונים בלוח עולה כי ישראל מדורגת במקום ה-29 בעולם ביעילות תהליכי חדלות הפירעון. הציון של ישראל במדד זה הוא 72.5 לעומת 75.4 במדינות ה-OECD בממוצע. תהליכי חדלות פירעון לוקחים כשנתיים (לעומת 1.8 שנים במדינות ה-OECD בממוצע) והעלות היא 23% מהחוב לעומת 9.2% בממוצע במדינות ה-OECD. כאשר שיעור ההחזר בישראל הוא 62.1 אגורות על כל שקל לעומת 70.7 אגורות על כל שקל במדינות ה-OECD.

⁹⁵ World Bank Group, [Doing Business: Methodology](#), Access: July 15, 2016.

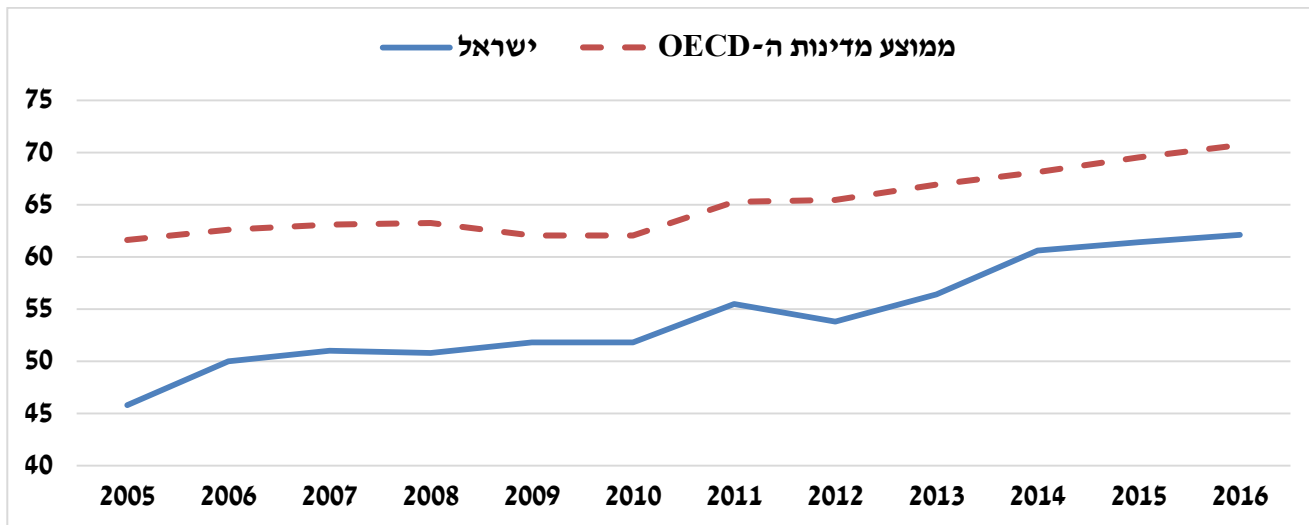
⁹⁶ חברה בע"מ, בבעלות מקומית, בעלת נדל"ן ועליו בית מלון במרכז העיר בעלת הכלכלה הגדולה ביותר. לחברה 201 עובדים ו-50 ספקים להם החברה עדיין לא שילמה בעבור משלוח הסחורה האחרון. בעלת ערך שוק של מאה פעמיים ההכנסה הממוצעת לנפש ולפחות 200,000 דולר. נכסי החברה, אם נמכרים בנפרד, שווים 70% מערך החברה. החברה נקלעה לקשיי נזילות בעקבות הפסדים ובקופתה אין מספיק מזומן כדי לעמוד בתשלומי הלוואה לבנק. הכנסות החברה מכסות את הוצאות התפעול שלה אך לא את הוצאות התפעול והמימון שלה. החוב שלה לבנק שווה ערך לערך החברה והוא מהווה כ-74% מהחוב שלה. יתרת החוב היא לבעלי חוב שאינם מבוטחים כמו ספקים, עובדים ורשויות המס.

⁹⁷ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

בתרשים 9 להלן ההחזר לבעלי חוב מבוטחים (אגורות על כל שקל), בישראל ובממוצע מדינות ה-OECD בשנים 2005-2016.

תרשים 9 - ההחזר לבעלי חוב מבוטחים (אגורות על כל שקל), בישראל ובמדינות ה-OECD (2005-2016)⁹⁸

מהנתונים בתרשים עולה כי בישראל בשנת 2005, ההחזר לבעלי חוב מבוטחים עמד על כ-45.8 אגורות לכל שקל, כאשר בממוצע ההחזר במדינות ה-OECD היה כ-61.6 אגורות לכל שקל. גם בישראל וגם בממוצע מדינות ה-OECD, חל גידול בהחזר, ובשנת 2016 ההחזר היה בישראל כ-62.1 אגורות לכל שקל ובמדינות ה-OECD כ-70.7 אגורות לכל שקל, עם זאת הגידול בישראל היה משמעותי יותר (גידול של כ-16 אגורות בישראל ושל כ-9 אגורות בממוצע מדינות ה-OECD).

⁹⁸ World Bank Group, [Doing Business: Historical Data Sets and Trends Data](#), Access: July 15, 2016.

